De ſeptem donis Spiritusſancti contra ſeptem uitia. Sermo.

SApientia uincit malitiā: dū ſathanā cōterit dei uirtus & dei ſapiētia Chriſtꝰ. Attingit ergo à fine uſqꝫ ad finē fortiter: in cælo qdē deijciēdo ſuperbū: in mūdo ſuperando malignū: in iferno ſpoliādo auarū. Et diſpoſuit oīa ſuauiter, in cælo ſtātes angelos cōfirmādo: in mūdo uenūdatos redimēdo: in inferno captiuos liberādo. Aut ſi melius placet accipiamꝰ hoc modo. D Ordinata procedit acie: aduerſus ſeptem pcti gradꝰ ſpūs ſeptiformis. Et primꝰ cōtra negligentiā timor exurgit: nimirū ipſe eſt quo cōcutiť aīa: diſcutiť cōſciētia: excutiť ſopor lætalis: incutitur ſolicitudo. Deniqꝫ q timet deū nihil negligit: ſed uereť oīa opera ſua. Cæterū ut grauior ſit cōflictꝰ ſquāma ſquāmæ iungiť: & comitātia ſunt in hūano corde negligētia ſui & curioſitas cæterorū. Triplex eñ ut ait ſapiēs incōmodū eijcit de domo inhabitantē, fumus, ſtillicidiū, mala uxor. Qñ uerò hæc deerunt negligēti? Propria quidē qui negligit, fumū nō abigit: uxorē nō corrigit: tectū nō reficit. Fumāt peccata: nullo miæ ſtudio, nullis lachrymarū undis extincta: & fumꝰ ille teterrimꝰ & intolerabilis. Malignať uolūtas ipō neglectu quotidie deterior ſemeipſa. Stillat ſupni iudicis indignatio, ex defectu uticꝫ charitatis: q ſola operit multitudinē pctōrum. Egrediať uticꝫ foras neceſſe eſt: & curioſius exteriora cōſideret q ſic interna deſpicit: pterita nō reſpicit: pſentia nō inſpicit: futura nō ꝓſpicit. Euidēter proinde curioſitati pietas aduerſatur: & quē illa à corde euocat: iſta reuocat. Nimirū pietas illa eſt cultꝰ dei: & in corde colitur: q in corde cognoſciť habitare. Parit aūt curioſitas experientia mali ut facile qui per multa uagatur offendat: facile cadat in laqueū: facile inueniat quod pnicioſe delectet. Confligit ſanè aduerſus hanc ſciētiæ ſpūs: docēs eligere bonū: reprobare malum: docens qd pernitioſum ſit: qdue expediat experiri. Veruntamen in multis iam in cōcupiſcentiā experientia trāſire uideť. Habes ergo hos gradꝰ in Dina filia Iacob, quā nimirū ad uidēdum alienigenas mulieres egreſſam. Emor filiꝰ Sichem rapuiſſe, corrupiſſe ac deinde blāditijs deliniſſe legiť: ita ut illiꝰ animæ aīa eius adhæſerit. Dico autē in concupiſcentiā: & ut ꝓpheta meminit in affectū cordis trāſiſſe hoīem: q legem ſpreuit: honeſtatē abiecit: ualefecit pudori: timorē autē dñi penitus trāſilijt: ſoloqꝫ uehiť appetitu: ſequitur cōcupiſcentiā ſolā: ſola trahiť uoluptate: & eſt apud eū pro rōne uoluntas. Cōtra hanc igiť cōcupiſcentiam mali dimicat fortitudo: neqꝫ eñ ulla iam niſi in manu forti liberatio eſt. Indicat ſibi homo ieiunia: corpus caſtiget & ſubijciat ſeruituti: ne fortè iam de radice colubri egrediať regulus: de cōcupiſcentia conſuetudo. Quemadmodum enim miſera nimium & miſerabilis humana fragilitas: ſine pruritu concupiſcentiæ, aut impetu deſiderij ſola conſuetudine ipſa ad illicita trahať, utinā omnibus liceat ignorare. Nimirū paccatū faciēs ſeruus eſt peccati: ſeruus planè diaboli ad praua quæqꝫ prout ducitur ſequens: à quo nimirū captiuus tenetur ad ipſius uoluntatē. Eſt autē cōſuetudo hæc grauis quædam & pernicioſa cathena: ſoluenda uticꝫ facilius quàm rūpenda, ut hic maxime uulgare illud prouerbium uideať uſurpari: induſtriā uiolentia potiorē: ut quēadmodum uis ui repellitur: & feruore ſpiritus feruor extinguatur deſideriorum: ut maligni artem arte deludas; & conſuetudini cōſilium apponas: alioquin ſi fortè uiolentiam quæras: & caſtigationem corporis ſperas conſuetudini præualere: timendū omnino eſt ne ſit pernicioſus labor: & prius ipſa ſubſtantia deficiat quàm inolita concupiſcentia: præſertim ꝙ altera quædā natura ſit ipſa conſuetudo. Neceſſariū itaqꝫ eſt conſilium uel ab ipſo magni cōſilij angelo miniſtratum: uel ab hoīe aliquo ſpirituali qui cogitationes ſatanæ ſpiritualiaqꝫ remedia non ignoret. Subtrahēda nobis occaſio eſt, & opportunitas fugiēda peccati. Legimus fratres in eremo, fornicationis ſpiritu quempiam impugnatum: laudabili prorſus induſtria à patre curatū. Aduocans eñ ſenior fratrē alterum ſecreto: iuſſi: ut eundē laceſſiret iniurijs: & prior ipſe quaſi accepta ab eo iniuria quereret. Anxiabať ille confuſus uehemēter: ſic in breui oblitus eſt priſtinæ tentationis: ut querenti de ea non ſine ammiratione plurima reſpōderet. Papæ uiuere non licet & fornicari libet? Sed fortè nōdum uenit cui uictoria repoſita eſt: quā triumphus manet: cui corona debetur: & contemptus ex conſuetudine prodit: quanto liberius tanto deſperatius peccans, totas iam concupiſcētiæ laxat habenas: toto impetu fertur in preceps; ſicut ſcriptum eſt. Peccator cum uenerit in profundū malorum contemnit. Prou. 18 Hunc ergo contemptum neceſſe eſt ut ſpūs intellectus impugnet: illuminans tenebras cordis: & lucē diuinæ miæ: & copioſe miſerationis infundens. Intelligentia nēpe diuinis & altiſſimis rebus attribuenda eſt: quas quidem rō humana nullatenꝰ: difficile autē uel fides ipſa cōprehendere poſſit: ut eſt illud. Vbi abundauit delictū: ſuperabundauit & gratia. Rom. 5. Iam ſi cōtēptus perſtiterit: accedere neceſſe eſt & malitiā: ut quā pōt cōſolationē deſperatus miſer admittat: & cui nō eſt pars in bonis, læteť uel in malis: læteť cū male fecerit, & exultet in rebus peſſimis. Ex his ergo ſolū hoc remediū eſt: ut ipſa aduerſus malitiā ſapiētia cōgrediať: ꝓpriaqꝫ dextera p̄lietur: quæ ſuccumbere oīno nō nouit. Qñ eñ libereť qui in habitationē deſcendit: niſi p̄ueniať in bñdictionibus ſupernæ dulcedinis: ut clauū clauo expellat: & peſtiferā dulcedinē uitiorū iocūditas ſpūalis unctiōis excludat? Attingit ergo à fine uſqꝫ ad finē fortiter ſapientia uictrix: eradicādo ſingula uitia: ſingulaſqꝫ inſerēdo uirtutes. Excutitur ſiquidem negligentia, ut timoris ſpūs repleat mentem: abijciť curioſitas, ut ſuccedat pietas: experientia mali fugať, apponiturqꝫ ſcientia. Sic & concupiſcentiæ præualet fortitudo: & conſiliū cōſuetudinem amputat: & intellectus uigens contēptū amouet: & diſparente oīno malicia, ſapiētia regnat. Qua quidē triumphante de cætero miſerā illā aīam quā pernicioſe negligentia ſoporauerat: peius excitauerat curioſitas: attraxerat experientia: tenuerat concupiſcentia: ligauerat conſuetudo: cōtemptus in carcerem truſerat: malitia iugulauerat: timor ſuſcitat: pietas blandè demulcet: ſcientia quid actum ſit indicans, dolorem apponit: quod ſuū eſt, fortitudo erigit: conſilium ſoluit: intellectus educit de carcere: ſapientia menſam ponit: refocillat eſurientem: & ſalutaribus reparat alimentis.

De eo quod ſcriptum eſt. Beatus homo qui inuenit ſapientiam & affluit prudentia. Sermo.

QVid in hoc mūdo agimus fratres: aut qd facimus de hoc mūdo? Si ſaluari cōtendimus à præſenti ſeculo nequā: quid adhuc de hoc mundo decernimus? Si exire uolumus: qd cōpedes noſtros nobiſcum trahere laboramus? Ponamꝰ aureos eſſe: ſed multo melius eſt ſine his liberari: quàm eorū occaſione teneri. Nō æſtimemus preciū ſed impedimentū cōſidemus: ne p̄ter ipſam quæ dura ſatis reputāda eſt cōditiōis neceſſitatē: etiā cupiditatis uiſco inhærere his incipiamꝰ: & inanis ſolicitudinis nexibus irretiri. Quid eñ in cōpedibus faciat quis, ꝓcunctari fortè minus cōgruū iudiceť: ꝙ uidelicet ad patiēdū magis quàm ad aliquid faciēdū ſoleāt hoīes cōpediri: & actionis impedimēta cōpedes ſunt amminicula paſſionis. Agendū tamen nobis aliqd in hoc mūdo: agenda uticꝫ pœnitētia: ſed ad paſſionē hæc potiꝰ quàm ad actionē uidebiť ptinere. Nihilominꝰ tñ agendū hic nobis aliqd: nō quidē de hoc mūdo ſed in hoc mūdo. Cum eñ legať Adam in loco uoluptatis ab initio poſitus ut operaretur: quis ſanum ſapiens, filios eius in loco afflictionis ad feriandum poſitos arbitreť? Operemur ergo: ſed cibū qui nō perit: operemur opꝰ ſalutis noſtræ. Operemur in uinea dñi ut denariū diurnū accipe mereamur. Opemur in ſapiētia q dicit: qui operanť in me nō peccabunt. Eccl. 24 Ager eñ eſt mundus ait ueritas. Mat. 13. Fodiamꝰ in eo: theſaurus abſconditus latet; effodiamus eum. Ipſa eſt enim ſapientia

ſapientia, q trahiť de occultis. Oēs eā quærimꝰ: oēs cōcupiſcimꝰ eam. Sed fruſtra quærit q in lectulo ſuo qrit: neqꝫ eñ in terra ſuauiter uiuentiū inuenitur. Lectulꝰ eſt: & ibi gigantē quæris? Tuus eſt: & ibi ſperas inuenire eū: qui diuerſoria ſemp ignorat? Eſaiæ. 2. Si qritis, inqt, qrite: cōuertimini & uenite. Quæris unde? A lectulo tuo. Quæris unde conuertaris? A uolūtatibꝰ, inquit, tuis auertere. Et ſi in uolūtatibus meis non inuenio: ubi, inquis, inuenio ſapiētiā? Vehementer eñ eā cōſiderat aīa mea: nec inueniſſe ſufficiet ſi cōtigerit inuenire: niſi mēſurā bonā & confertā & coagitatā & ſupereffluētem ponā in ſinū meū. Merito quidē. Beatus eñ hō qui inuenit ſapientiā: & q affluit prudētia. Quære ergo dū inueniri pōt, & dum ꝓpe eſt inuoca illam. Vis audire quàm ꝓpe ſit? Prope eſt uerbum in corde tuo & in ore tuo: tantum illud recto ſi qſieris corde. Erige cor: ſurge de lectulo tuo: ut non fruſtra audias ammonentem ſurſum habere cor. Sic eñ inuenies corde ſapientiā: ore afflues prudentia: ſed affluere non effluere uel euomere cura. Nimirū mel inueniſti ſi inueniſti ſapientiā: tantū ne multū comedas: ne ſatiatus euomas illud. Ecli. 24. Sic comede ut ſemp eſurias. Nā ip̄a dicit. Qui me edūt, adhuc eſuriēt. Noli multū reputare qd habes: noli ſatiari ne euomas: & hoc ip̄m quod uideris habere auferať à te: qppe qui ante tempꝰ qrere deſtitiſti. Neqꝫ eñ dū pōt inueniri dū prope eſt: ab inqſitiōe uel inuocatiōe ceſſandū eſt. ꝓuc. 25. Aliter quoqꝫ ſicut q mel comedit multū: ut ait idē Salomō: nō eſt ei bonū: ita q ſcrutator eſt maieſtatis opprimeť à gloria. Quid tu Pylate ſeorſum interrogas dñm, ut tibi ſuſurret ī aure quid ſit ueritas? Multū eſt à te: nō dabitur ſctm̄ cani: nec margarita porco. Quære potius fidei guſtū: ſatietatē intelligētiæ interim ne requiras. Merito fratres reuerberata acie ꝓtinus reſiliuit: & reſpōſum nō ſuſtinens: egreſſus eſt ad iudeos: qui ambulare cœperat in magnis in mirabilibus ſuper ſe qd eſſet ueritas ꝓcunctatus. Quo circa quæramus ſapientiam in corde: & ſapiētiā que eſt ex fide: Rom. 12. quēadmodū apoſtolus ait. Non plus ſapere quàm oportet ſapere: ſed ſapere ad ſobrietatē. Sobria ſiquidē ſapientia eſt in pœnitudine pctōrū p̄teritorū: in cōtemptu p̄ſentiū cōmodorum: in deſiderio futurorū p̄miorū. Inueniſti planè ſapientiam, ſi prioris uitæ peccata defleas: ſi huius ſeculi deſiderabilia paruipendas: ſi æternā beatitudinē toto deſiderio cōcupiſcas. Inueniſti ſapiētiā, ſi tibi horum ſingula ſapiunt prout ſunt: ut hæc quidem amara & oīno fugiēda: iſta quoqꝫ uelut caduca & tranſitoria contemnenda: illa uerò ut perfecta bona totis appetenda deſiderijs: intimo quodā animi ſapore dijudices & diſcernas. Atqꝫ hæc quidem ſobria eſt ſapiētia & uomitum neſcit: ubi & timoris frigus ex recordatione peccatorū: & charitatis feruor ex appetitu diuinarū promiſſionū, tepiditatem amouet earū quæ nūc ſunt peſſimarū occupationum: ut nec euomas ſapiētiā: nec euomaris ab ea. Prou. 4. Sicut eñ beatus hō qui inuenit ſapiētiam: ſic etiam beatus uir: uel beatior etiā q morabiť in ſapiētia: fortè enim hoc ad affluentiā ſpectat: Sanè in his tribus ore affluit ſapientia uel prudētia: ſi ſit in ore confeſſio propriæ iniquitatis: ſi gratiarum actio & uox laudis: ſi etiā ſermo ædificationis. Nimirū corde creditur ad iuſtitiam: ore autē cōfeſſio fit ad ſalutem: atqꝫ in principio quidem ſermonis iuſtꝰ accuſator eſt ſui. Nā in medio magnificare dñm: in tertio quoqꝫ (ſi catenꝰ affluit ſapientia) ædificare proximū debet. An uerò & in opere affluēdum eſt ſapientia? Eſt maxime. Quæramus ergo & in opere triplicē affluentiam: nam & olim dictum eſt à ſapiente quodam, ꝙ ſapiētia tripliciter deſcriberetur. Itaqꝫ ſi uos melius nō habetis: puto ego ꝙ ad opus pertinet copioſe ſatis affluere ſapientia: quicunqꝫ inter uos continēter, patiēter, & obedienter cōuerſať: tātū ut fidelis obediētia propriam mortificet uoluntatem: humilis continētia, carnalem pariter & ſecularem amputet uoluptatem: hilaris patiētia utramqꝫ ſimul & corporalem ſcilicet & mundialem uiriliter ſuſtineat aduerſitatem.

De triplici genere bonorum, & uigilantia ſuper cogitationibus. Sermo.

ET propēſius ſtudiū & cura uigilantior noſtris eſſet cogitationibus adhibenda fratres mei: noſtris inquā: quibus tam ſanctarū meditationū aſſidue materia miniſtrať: nocte eñ & die nobis ꝓpheticæ & euangelicæ: ſed & apoſtolicæ uoces canunť & legunť: quæ & pœnā minanť inferni: & gloriam regni pollicenť. Vnde ergo nobis tā uanæ, tā noxiæ, tā obſcenæ cogitationes: quæ nūc immūditia & elatione: nūc ſuperbia & ambitione cæteriſqꝫ paſſionibꝰ extorquēt nos: ut uix aliquādo in ſerenitatē ſctarū cogitationū reſpiremꝰ. Væ nobis à torpore & tepore cordis noſtri, q p̄mittimus nos his uanitatibus occupari: & non magis trāſilimus in bona dñi: ſiue in naturalia, ſiue in ſpūalia: ſeu etiā in æterna. Et quidèm naturalia bona magna: ſpūalia maiora: ſed maxima ſunt æterna. In primis reparamur: in ſecūdis exercitamur: extendimur & btificamur in tertijs. Si nō potes oculū meditationis in illā ſublimitatē æternalium bonorū infigere: quia ſtantia ſunt, & oēm ſenſum exuperant: in bonis gratiæ q ſunt ī exercitio uirtutū uiſum reflecte, ut uideas quàm puræ cōſciētiæ, quàm liberæ frōtis ſit uerſari & cōuerſari in caſtitate & charitate: in patiētia & hūilitate: cæteriſqꝫ uirtutibus: q amabilē deo: placabilē & imitabilē hoībus reddūt. Q. ſi & hæc nimis ſublimia ſunt & tranſgrediētia infirmitatē tuā: dimitte oculos tuos in bona naturæ: q tibi tā familiaria eſſe debēt: quātū tu familiaris es tibi. Nec ſic dicimꝰ bona naturæ quaſi grāæ nō ſint: ſed ideo ꝙ ipſi naturæ quodāmō ingenita & cōplātata fuerūt: antequā fieret pctm̄ illud qd nō ſolū pſonā infecit ſed etiā naturā. Extunc nō ita nobis ad manum ꝓueniſſe monſtrať ꝓpter uulnus inflictū: cū tñ nos illa in nobis & circa nos eſſe tā rōnibus quàm affectiōibꝰ plerūqꝫ ſentiamus. Et quia nos ex aīa & corpore cōſiſtimus iuxta uocē aplī. Ab aīali parte. i. à bonis corporis incipiamus: ut nō 1. Co. 12. ſit prius qd ſpiritale eſt: ſed qd aīale. C Sunt aūt oīa bona corporis & q ei ſolūmō debeamus, ſanitas. Nihil autē ei ultra dandū eſt uel qrendū: ſed hoc termino ligandū & frænādū eſt: cū fructꝰ eius nullus ſit & mors ſit finis illiꝰ. Sed hic fouea eſt q nolo uos lateat. Inſidiať eñ uoluptas ſanitati: & tā ſubtili malignitate ꝑſequiť: ut uix eā qs uel poſſit cauere uel nouerit. Q. ſi uoluptati ſeruiť: nō ſanitati: hoc iam de natura nō eſt ſed ſub natura: quæ morti manus dat: cū magiſtrā conſtituit uoluptatē. Inde etiā eſt ꝙ multi ad tā beſtiales & rebelles impetꝰ deſcēderūt (uel ut dicam uerius) ceciderūt ut uoluptatē p̄ferāt ſanitati: & illis ipſis ſæpiſſime uoluteť quæ ſciunt difficiles & acutiſſimas ſubſeq paſſiōes. D Sicut aūt corporis natura eſt ſanitas: ita cordis natura eſt puritàs: qa turbato oculo non uidebiť deus, & cor hūanū ad hoc factū eſt, ut ſuū uideat creatorē. Si uerò ſanitati corp̄is ſolicita eſt ꝓuidenda cuſtodia: puritati cordis tāto ſolicitior eſt impendēda: quanto pars iſta dignior illa eſſe conuinciť. Hic tamē ſimpliciter accipimus puritatem: ut uidelicet omnia quæ agimus, pure & humiliter confiteamur dño in oratiōe: homini in confeſſione, & dicamus. Dixi cōfitebor aduerſum me in- Pſal. 13. iuſtitiā meā dño: & tu remiſiſti impietatē pcti mei. Et quia ſociale animal ſumꝰ: ex his q in nobis ſunt ad ea quæ circa nos ſunt trāſeamus: ut ſi fieri pōt qd ex nobis eſt: pacē habeamus cū omnibus hominibus. Hæc eſt lex naturalis ſocietatis: ut omnia qcūqꝫ nobis fieri nolumus: alijs non faciamus: & q nobis fieri uolumus: alijs impēdere ſtudeamus. Sicut ergo debemus ſanitatem corpori: puritatem cordi: ſic & fratri pacē. Iam hinc tranſeundum eſt ad ſanctorū aīas quæ de huius mortalitatis carcere ad cælorum gaudia uolauerunt. His profecto debemus imitationem; quia ſimiles fuere nobis paſſibiles: & notas nobis fecerūt uias uitæ: quas tā infatigabiliter quàm interminabiliter tenuerunt. Sed & illis qui nō in tāta ſanctitate ſeu peracta pœnitētia exierūt cōpaſſionē debemꝰ & orationē ꝓpter ſimilis naturæ cōſortiū: ut pius pater auferat ſcoriā eorū; & in bñficia flagella cōmutet; & ſic tandē recōſignet ad

beatæ gaudia ciuitatis. Si em̄ tauri cū taurū mortuū inuenerint, plorāt, mugiūt, & quaſi quibuſdā debitis humanitatis obſequijs fraterna funera ꝓſequunť: qđ debet homo hoī, quē & rō docet, & trahit affectio? Sicut ergo ſāctis aīabus imitationem: ſic minus ſctīs cōpaſſionē debemus: Illinc exēplū, hinc gemitū hauriētes. A ſanctis uerò angelis auxiliū q̄rendū eſt: & occultis ſuſpirijs: & frequētia lachrymarū ut illi ſupereminēti maieſtati p̄ces noſtras offerant referant gratiā: qa amminiſtratorij ſpūs ſunt miſſi ꝓpter nos: ut hæreditatē capiamꝰ ſalutis. Ab illo aūt rerū oīm dn̄o pietas q̄rēda eſt: ut ille cuiꝰ natura bonitas cui ꝓpriū eſt miſereri ſemꝑ & parcere: nō reſpiciat multitudinē iniquitatū noſtrarū: ſed ſm̄ multitudinē miſerationū ſuarū miſereať nr̄i. Ipſi em̄ nos & amorē debemꝰ & ſubiectionē cū oī reuerentia & humilitate. Amorem: quia fecit nos & bn̄fecit nobis: ſubiectionē, qa ſuper nos eſt & hoc præcipit nobis: terribilis in cōſilijs ſuper filios hoīm. Ita ergo & ſanitatē corpori: puritatē cordi: pacem fratri: imitationē ſanctis: cōpaſſionē mortuis debemus: auxiliū ab angelo: pietatē à deo poſtulemus. Ex arca naturalium bonorū habere debemus & q̄rere: ut ſciamus q̄a cū hæc oīa q̄ mandata ſunt & data naturæ: fecerimꝰ: ſerui inutiles ſumus: q̄ debuimus facere fecimꝰ. Aut uix em̄ aut nūquā inueniť aliqđ p̄ceptū datū hoībus: quod trāſcat terminos, poſſibilitatēqꝫ naturæ. In his autē bonis ſicut p̄diximus reparamur, & quaſi quodāmō reſtituimur in antiquū: dū ad ingenitam naturæ ſuauitatē reuertimur: dū etiā nobis & his q circa nos ſunt: & eis qui ſupra nos ſunt, debitū rerū ordinē exhibemus. Et hæc quidē ꝓ nobis naturalibus. Spūalia autē bona in q̄bus exercemur: ut ad æterna tēdamus ipſa eadē ſunt: ſed alia qa alio intuitu conſiderata: cū plurimis tn̄ alijs q̄ longū eſt enumerare. Illa em̄ iuxta naturā: hæc ſupra naturā eſſe noſcunť. Nam & in ſpūali exercitio nō ſanitatē debemus corpori, ſed ſeruitutē, ſed afflictionē, ſed laborē: iuxta uocē illius ſpūalis, & ſummæ ſpiritualis hoīs qui dicebat. Caſtigo corpus meū, & in ſeruitutē redigo. Nec iſtā tantū cordi puritatē debemꝰ: ut pure & humiliter cōfiteamur pc̄tā nr̄a: ſed ut in intētione cogitatione & opere hāc circūſpectionē exhibeamꝰ, ut & uita noſtra ſit fructuoſa & fama glorioſa: nō quæ ſanctificet ſibi ſed deo: nō q̄ glorificet ſe: ſed patrē ſuū q in cælis eſt. Pacē quoqꝫ non ſolū fratribus exhibendā dicimus in uia iſta: ſed cū his q oderūt pacē eſſe pacificū: portare omnes, & à nemine uelle portari. Confitemur etiā non mō cōpaſſionē mortuis & orationē: ſed in ſpe etiā cōgratulationē adhibendā: qa & ſi cōtriſtandū eſt, ꝙ in locis purgatorijs patiunť: multo amplius collætādum ꝙ ꝓpe eſt: ut abſtergat deus oēm lachrymā ab oculis eorū: & iam nō ſit neqꝫ luctus neqꝫ clamor, ſed nec ullus dolor: q̄ prima abierunt. Sctīs uerò aīabus nō iā imitationem: nec ē ſanctis angelis tantūmō q̄rere debemus auxiliū: ſed ardenter cōſiderare cōſpectū eorū: & eſſe cū illis: & uidere quæ ſint illæ collūnæ cæli q̄ ſuſtinēt orbē terrarū: in q̄bus rutilat & relucet tn̄ & tam excellens diuinitatis inſigne. In dn̄o autē non ſolū pietas q̄renda eſt: ſed & in eū tota affectio dirigenda: ut diligamus nos ꝓpter ipſum: & ſuſpiciamꝰ q̄ ſit illa maieſtas quæ cuncta faciat, cūcta contineat: & in quā deſiderant rōnabiles creaturæ proſpicere. Hæ ſunt ſemitæ ſpūalis exercitij: in quibus religioſa mens & dilatať & delectatur: eorū q ſunt retro oblita: & ad anteriora.i. æterna bona ſe extēdēs, ſequiť ad palmā ſupnæ uocationis. Nunqđ nō ſupra naturā btūs iſte Andreas apl̄s, cuius ſolēnitas ꝑ manibus eſt, trāſilierat: q dicebat: ô bona crux diu deſiderata, & iā concupiſcēti aīo præparata: ſecurus & gaudens uenio ad te. Alterati hoīs eſt iſta uox: & q de bonis naturæ ad gratiæ bona ſurrexerat: ut nō ſolū gloriareť in ſpe: ſed & in tribulationibus: & gaudēs iret à cōſpectu cōcilij ꝙ dignus eſſet pro noīe Ieſu cōtumeliā pati. Non mō em̄ patiēter, ſed & libenter: uerū & ardēter ad tormenta ſicut ad ornamenta: ad pœnas ſicut ad delitias ꝓperabat. Porrò quidē æterna bona illa, bona ſunt, q̄ nec oculus uidit, nec auris audiuit: & q̄ nunquā exeunt ab illa patria: q̄ neſcit niſi gaudiū & iubilationem. Ibi nihil deeſt: ecce abūdantia qua impleať humana cupiditas. Quæ eſt iſta copia ubi nihil qđ nolis ſit totū ſit qđ uelis. Fiat pax (ait ꝓpheta ad Hieruſalem) in uirtute tua: & abūdātia in turribus tuis. In illis inquā turribꝰ q̄ iuxta ꝓphetā aliū gēmis ædificabunť: ubi adipe frumēti nō cortice ſacramēti ſatiabit nos deus. Q. ſi nihil deerit nobis: aliqd aūt nos latuerit: nunqd erit gloria cōſummata? Ideò nihil latebit nos: & ecce ſapiētia qua curioſitas hoīs ſatietur. O ſapiētia qua tūc oīa q̄ in cælo & q̄ in terra ſunt: ꝑfectiſſime cognoſcemus in ipſo fonte ſapiētiæ rerū oīm cognitionē bibētes. Nō metuā ſuſpiciones: nō timebo conſilia: qa ciuitas illa (iuxta Ioannē) puriſſimo uitro ſimilis erit: ut ſicut ꝑ uitrū lucidiſſime cernimus: ſic aliorū cōſciētias clariſſime uideamus. Quid ſi nihil defuerit & nihil latuerit: maneat aūt timor & anxietas amittendi? Ideò nihil terret: & ecce potētia qua humana infirmitas roboreť. Qui poſuit, inqt, fines tuos pacē: & cōfortauit ſeras portarū tuarū: ita ut nullus inimicus intret: nullus exire poſſit amicus. Vbi ergo ſumma abundantia: ſumma ſapientia: ſumma potentia eſt: puto ꝙ nihil deſit plenitudini btītudinis: quantū ſpectat ad ſummam fœlicitatis humanæ. Hæc ſunt bona naturæ, gr̄æ, gloriæ, bona hūanitatis, bona uirtutis, bona æternitatis. Hæc cogitemus, hæc ruminemus fratres: & iuxta p̄ p̄ceptū legis reuocemus ruminationē: qa ſic uiuiť: & in talibus uita ſpūs noſtri. Sic em̄ cogitatio ſctā ſeruabit nos: ut dicamus cum ſancto: meditatio cordis mei in cōſpectu tuo ſemper: dn̄e adiutor meus & redemptor meus.

De tripl. cuſtodia manꝰ, linguæ, & cordis. Ser. C

Omnes nobis cauſamur deeſſe gratiam: ſed iuſtiꝰ forſitan ipſa ſibi quæriť gratia deeſſe nōnullos. Nempe res cordis eſt gratia deuotionis iſta quā quærimus: & hoc munere ipſe fraudat: q in æternū ei diſſimulat receptaculū exhibere. Cæterum unde illi cura cordis: cui ne ipſa quidē adhuc oris circunſpectio: ſeu manus cuſtodia ſubeſt? Non ſibi deeſſe miretť cōſummationē: qui nec initiū apprehendit: ſed ne is quoqꝫ qui initiū iā tenere uideť & ad mediū nō ꝑuenit. Magnum eſt hoī ſeculari mundas habere manus: monacho non eſt magnum: ſed planè magnū ei malū eſſe probatur: ne ipſarum quidē cōtagia declinare. Imo uerò & in ipſis quoqꝫ manibus longe amplior munditia & iuſtitia abundātior à nobis exigiť quàm ab illis. Nimirū illis diciť. Fugite fornicationē: & q furabať iā nō furetur, cæteraqꝫ ſimilia: quæ q fecerint, regnū nō cōſequenť. Nunqd & nobis ab hmōi cōtagijs operū: & tā graui manuū cōtaminatione timendū eſt? Sed quo nitidiores manus eo grauius quoqꝫ minor in eis neuꝰ offendit: & ſicut p̄cioſam ueſtē exigua quæuis macula turpius decolorat. Nobis ad immūdiciā minima q̄libet inobediētia ſufficit: nec iā neuus eſt ſed grauis macula: ſi in actionibꝰ nr̄is uel minorum reſidet negligentia mādatorū. Hæc igiť operū diligētia ſeruādorū initia nr̄æ cōuerſationis exercet: dū adhuc q̄dē modicū, ſed tn̄ iā lumē in nobis eſt: niſi fortè magnū ſe putāt habere lumen q̄bus ueritas ait. Cū feceritis oīa q̄ præcepta ſunt uobis: dicite Lucæ.17 qa ſerui inutiles ſumus: quæ debuimꝰ facere fecimus. Sed hoc inqes ꝓpter humilitatē monuit eſſe dicēdū. Plane ꝓpter humilitatē: ſed nūquid cōtra ueritatē? Cæterū ſi circa ſctōrū quoqꝫ cuſtodiā inuenimur adhuc negligentiores: nemo ſapiēs eū liquare culicē moneat: q utinā non glutiat uel camelū. At ſi iā manus mūdatæ fuerint: nec ſic quidem continuo ad cor tranſitur: labijs ſanè mundandis ſecūdū ſtudiū & media ſolicitudo debeť. Quòd ſi dixeris rarus eſt qui ſermones ſuos in iudicio diſponere uideať: uel ex hoc diſces quàm ſit rara perfectio: cū nec perfectum inueneris oibus eſſe cōe. B Quis ſanè numeret quantas modicum linguæ membrū contrahat ſordes: quàm multiplex in labijs circunciſis immunditia coaguleť: quàm ſit grauis pernicies oris incircūſpecti? Eſt em̄ lingua diſſoluta in ſermonibus ocioſis: eſt lingua impudica: eſt & magniloqua: quarum prima laſciuiæ: ſequens arrogantiæ famulatur. Eſt etiam lingua doloſa & item lingua maledica: quarū altera ī falſiloquā & adulatoriā ſubdiuiditur: altera uerò nunc in facie cōtumelias irrogat, nūc detrahiť in occulto. Q. ſi de oī uel ocioſo uerbo quodcunqꝫ loquuti fuerint hoīes deo ſunt reddituri rōnē ī die iudicij: quāto diſtrictius de uerbo mēdaci, mordaci, & iniurioſo, de elato uel laſciuo, de adulatorio aut detractorio iudicabūť? Quàm uera ſentētia fratres: in multiloquio nō effugiendum peccatum. Vt em̄ p̄teream cætera ſi ꝓpterea eſt ocioſum uerbū ꝙ nullā rōnabilem cauſam habeat: quā rationem de eo reddere poterimꝰ qđ eſt p̄ter rōnē? Nemo ueſtrū fratres parui æſtimet tp̄s qđ in uerbis cōſumiť ocioſis. Siquidē tempus acceptabile eſt, & dies ſalutis. Volat uerbum irreuocabile: uolat tēpus irremeabile: nec aduertit inſipiēs qđ admittat. Libet cōfabulari, aiūt, donec hora prætereat. O donec p̄tereat hora: ô donec ꝑtranſeat tēpus. Donec hora prætereat quā tibi ad agendā pœnitentiā, ad obtinendā ueniā, ad acq̄rendā gratiā, ad gloriā promerendā, miſeratio cōditoris indulget. Donec trāſeat tēpus quo diuinā tibi repropitiare debueras pietatē: ꝓperare ad angelicā ſocietatē: ſuſpirare ad amiſſam hæreditatem: aſpirare ad promiſſam fœlicitatē, excitare remiſſam uolūtatē, flere cōmiſſam iīqtatē. Sic nimirū ſic agricolæ cum diu deſiderata affuerit oportunitas ſeminandi: ſic uinitores cū expectatum tempus putatiōis aduenerit inueniſſe occupatiōes, & quaſi irrepræhēſibil'r ſine ope diem trāſegiſſe lætanť? Sic inſtantibꝰ nūdinis: inſtitores nectere moras: occaſiōes quærere ſolēt, ne quē fortè ſibi ex eis quæſtū ꝑuenire cōtingat? Sic deniqꝫ paupes mendicātes cū multis clamoribus, euocatus tandem affuerit eleemoſynarum diſtributor diuerticula captāt: & cōcurrētibꝰ ſocijs uacuos ambiunt occupare receſſus & fouere latebras in angulis platearū? Vtinā tn̄ uel ſolū tp̄s uitæ amitteret in uerbis: ſed multi in his etiā uitā amittere cōprobātur: nec modo ipſi amittere ſed adimere quoqꝫ & hoc fratribꝰ ſuis. An non amittunt uitam detractores deo odibiles odibiles uitæ? Fugit uita quos odit, & q̄s uita fugit mori neceſſe eſt. An nō & ipſe moriť, q uenenū bibit: quod ei maleſuada detractoris lingua propinat? Siqdē furtim ei dilectionis uita ſubtrahitur, & dum neſcit, paulatim in eo fraterna charitas refrigeſcit. Auditurꝰ eſt forſitā ipſa q̄qꝫ cui detrahitur (undiqꝫ enim uerba uolant) & multorum prius ora ſermo pertrāſiens difficile fieri poteſt: quin ſingulorū creuerit linguis, & quaſi iam ꝑfectꝰ referatur ad eū ad cuius ſpectat offenſam. Itaqꝫ ſcandalizabiť audiens
Pſal.54. & tabeſcet: eoqꝫ facilius extinguetur in eo charitas: quo amplius ante uiuere uidebatur. Si inimicus ait meꝰ male dixiſſet mihi, ſuſtinuiſſem utiqꝫ. Et qdē cauet ſibi prudēs auditor: cauet & ipſe ſi nō deſipit: qui ſibi nouerit eſſe de tractatū: ille ne ueneno inficiať: iſte ne ſcādalo perturbeť. Sed quod in ſe eſt tn̄ lingua maledica, & illius percutiens cōſciētiā, & iſtius uulnerās charitatē: ſecū pariter utrūqꝫ peremit. Nūqd nō uipera eſt lingua iſta? Ferociſſima planè, nimirū quæ tā lætaliter tres inficiat flatu uno. Numqđ
Pſal.36. non lācea eſt lingua iſta? Profecto, & acutiſſima, quæ tres penetrat ictu uno. Lingua, inqt, eorū gladius acutus. Gladius equidèm anceps: imo triceps eſt lingua detractoris. Nec uerò eiuſmodi linguā ipſo etiā mucrone quo dn̄icū latus cōfoſſum eſt crudeliorē dicere uerearis. Fodit enim hæc quoqꝫ xp̄i corpꝰ & mēbrū de mēbro: nec iam exanimæ fodit ſed facit exanimæ fodiēdo. Ipſis quoqꝫ nocētior eſt ſpinis quas illi tam ſublimi capiti furor militaris impoſuit: ſeu etiam clauis ferreis quos ſanctiſſimis manibus illis & pedibus cōſummatio iudaicæ iniqtatis infixit. Niſi enim huius quod nunc pūgitur & trāſſodiť corporis ſui uitā illius uitæ corpis p̄tuliſſet: nūquā illud pro iſto mortis iniuriæ crucis ignominiæ tradidiſſet. Et dicimꝰ. Leuis res ſermo: tenera mollis & exigua caro, lingua hoīs: quis ſapiēs magnipendat. Leuis quidē res ſermo: qa leuiter uolat: ſed grauiter uulnerat, leuiter trāſit: ſed grauiter urit: leuiter penetrat animū, ſed nō leuiter exit: ꝓferť leuiter ſed nō leuiter reuocať: facile uolat: atqꝫ ideo facile uiolat charitatē. Vilis res eſt muſca moriēs: ſed exterminat oleū ſuauitatis. Tenerū mēbrū lingua attamen uix teneri pōt: ſubſtātia quidē infirmū atqꝫ exiguū: ſed uſu magnum & ualidū inueniť. Modicū membrū eſt: ſed niſi caueas magnū malū. Tenuis eſt & lata: aptiſſimū uacuādis cordibꝰ inſtrumentū: ſicut multorū mihi inter uos cōſciētias arbitror atteſtari: niſi fortè oēs tā ꝑfecti ſimus ut nūquam nobis poſt longas cōfabulationes inuēta ſit mēs quodā modo uacua: meditatio minꝰ deuota: ſicca magis affectio & holocauſtum orōnis non deo pingue: propter uerba ſiue quæ diximus, ſiue etiā quæ audiuimꝰ: uerba tn̄: facile em̄ lingua labitur: nec minꝰ facile illabitur cordi: ita ut multis interloquendū minꝰ profuerit ꝙ ꝓpriā cohibuerint: dū nō cauerint alienā. Vtilis eſt frater q tibi loquiť: ſapiēs eſt, religioſus ac timēs deū: plus dico: angelus eſt & angelus lucis: etiā ſic caue tibi ne audias unde lædaris. nec ꝑſonā tibi uelim ſuſpectā eſſe, ſed linguam: præſertim in ſermocinatiōe cōi. Bona quidē columbæ ſimplicitas: ſed in hac parte quoqꝫ ſerpētis aſtutiā nō omittas. Maria ne angelicū quidē uerbū ſine diſcuſſione prætēriēs cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio. Tu quoqꝫ q̄ crebris experimētis ſaltē ſolerter aduertiſti quātū noceāt uerba: non deſipies ſi ſollicitꝰ fueris: q̄ñquidē itereſſe neceſſe eſt colloqutioni: nō modo ori circūſpectionē, ſed & auri nihilo minus adhibere cautelā. Nō miremini ꝙ huic gradui proficientiū diutius immoremur: plures ſiquidem inter uos ꝓficiētes eſſe credimus quā ꝑfectos. Fortè tn̄ nimij uideamur in ſuggillatione uerborū. Sed memētote qm̄ lingua eſt quæ cōtra uitia linguæ loquitur: ut in eo uel maxime haberi debeat excuſata: ꝙ nec ſibi parcat: & aduerſus ꝓpria quoqꝫ ſuſpſius pericula muniat audientes. Ventus eſt ſermo, ſed non ſemper eſt uētus urens. Surge, inquit, aquilo & ueni auſter: perfla hortū meū, & fluāt aromata Can.4.
illius. Eſt quoqꝫ magna nihilominus ſermonis utilitas, & frequēter in lingua fructꝰ p̄cioſiſſimꝰ reperiť. Nempe iuſti uita ex fide eſt, & fides ex auditu, auditus ꝑ uerbum dei. Qm̄o enim uiuet qs niſi crediderit: quomō credet niſi audierit: quomō audiet niſi annūcieť ei? Sanè propterea maiorē ei diligentiā & diligentiorem cuſtodiam cōuenit exhiberi: & ſit iuxta ſcripturam mors & uita in manibus linguæ. Alioquin ſi ſola ineſſet uita: nec circūciſio quidē ei, ſed ſola mors: etiā abſciſio deberetur. Nūc uerò ponēda nobis ori noſtro cuſtodia, & oſtiū circūſtantiæ labijs: ut nec uitalē ædificationē clauſura dānet æterna: nec letalis pernicies liberū ſortiatur egreſſum. Vigilemꝰ itaqꝫ ſuper opera noſtra fratres: ne uel omittamus quod præceptum: uel quod prohibitū eſt cōmittamꝰ. Hortať nos ad bipertitam hāc cuſtodiam ꝓpheta cū dicit. Declina à malo, & fac bonum. Vigilemus nihilominus ſuper uerba Pſa.3.
noſtra: ne in eis uel offendere deum, uel proximo nocere cōtingat. Fœlix ſiquidē quē in omni cōfabulatione duplex timor ille ſolicitat, & duorum conſideratio ſtimulat auditorū: primū quidē diuinæ maieſtatis: in cuiꝰ manus incidere prorſus horrendum: deinc fraternæ infirmitatis cui nihilominꝰ perfacile eſt offendiculū dare. Puto tn̄ ne eum quidē qui in uerbo cauet offenſionē: perfectū adhuc dici oportere: niſi forſitan cōparatione prioris q tantum ſuper opera uigilabat. Nam & ueritas in euāgelio de uigilantibus ſeruis & aduentū dn̄i præſtolantibus loquēs: ſi, inqt in tertia uigilia uenerit & ita inuenerit: beati ſunt Luc.12.
ſerui illi: quod nequaquā de prima, ſed nec de ſecūda di- ꝓuer.4.
ctū quidē reperies. Eſt autē uigilia hæc ſup cor: cui ſanè oēm iam cuſtodiā exhibere ſapiēs monet: nimirum quia ex ipſo uita procedit. Ego tn̄ etiam hanc cōſtare arbitror ſpecialiter in duobus, ut uidelicet ſup affectionū pariter & cogitationū ſuarū greges: mēs ſolicita uigilanter intēdat. Et bene huic dať oīs cuſtodia à quo cæteraſqꝫ duas procedere cōſtat: niſi fortè qđ abſit ſimulationis geranť ſtudio, & pietatis habeāt ſpeciē non uirtutem. Sicut em̄

fontis uena ſcaturiēs:niſi foſſas añ repleuerit adiacentes
nec refluere,nec ſedari:nec in altū ſeſe tollere ꝑualebit:ꝙ
uidelicet alias occupetur:ſic humanus animus donec eas:
quas prædiximus manus & linguæ cuſtodias ſolerter im
pleat:nec ad perfectā hanc ſuꝑſius poterit reflecti curā:
nec iocūda deuotiōis trāquillitate frui:nec in ſublimē di
uinæ contēplationis ꝓficere gradū. Eya fratres ſi ſupnæ
uiſitationis gratiā quærimꝰ:ſic q̄ramꝰ:ſi ſpirituales cōſola
tiones deſideramꝰ ꝑcipere,ſic ꝑtamꝰ:ſi cælū nobis ape-
riri cupimus, ſic pulſemus. Hoc denicq; triplici modo ui-
gilemus,ſi ad nuptias uolumus intrare cū noſtro ſponſo
Ieſu chriſto dño:qui eſt benedictus in ſecura. Amen.

De uerbis apoſtoli. Non eſt regnum
dei eſca & potus. Sermo primus.

NOn eſt regnū dei eſca & potus:ſed iuſtitia &
pax & gaudiū in ſpūſancto. Quid prætergre-
Rom.14 dimur uiā:qui ad gaudiū properamꝰ? D Eſt
quidē gaudiū de regno dei:ſed nō præmiū eſt.
Eſt gaudiū de regno dei:ſed nō gaudiū carnale: nō gau-
dium ſeculare:non gaudium cuius extremum luctus oc-
cupat:ſed in quod magis triſtitia uertit. Nō denicq; gau-
dium eorum qui lætantur cum malefecerint: & exultatio
quæ fit in rebus peſſimis eſt:ſed gaudiū in ſpiritufancto.
Vnde autē hoc gaudiū interim niſi de iuſtitia & pace pro
cedit? Ipſa ergo procedant tāquam cellulæ mellis : ut fa-
cile adhuc labilē liquorem ſuauitatis ſolidior poſſit ma-
teria cōtinere. Erit quādo iā ipſo ſimplici melle fruemur:
& gaudiū noſtrū plenū & purū erit:ut nō modo i ſpiritu:
ſed de ipo quocq; ſpū gaudeamus. Erit qñ oīmodis erit
gaudium ſpirituale:ut nullis iam corporeis occaſionibꝰ
excitetur:non operibus miſericordiæ:non lachrymis pæ
nitentiæ:non exercitatione iuſtitiæ: non probatione pa-
tientiæ:ſed ipſe magis preſentia ſpiritus in quem deſide-
rāt angeli proſpicere. Interim ſanè uelut ſalis loco ſapiē-
tia mihi cætera cōdit:tanquā nō ſit & ipa cibus. Interim
prius quàm comedam ſuſpiro, & nec tūc quidē permit-
tor ut glutiam ſaliuam meam. Eſt enim ſapiens:cui quæcq;
res ſapiūt prout ſunt. Cui uerò ipſa iā in ſe ꝓut eſt ſapiē-
tia ſapit:is nō modo ſapiens:ſed etiā beatus eſt. Nempe
hoc eſt uidere deū ſicuti eſt:atq; hic quidē fluminis im-
petus lætificās ciuitatem dei:hic torrēs uoluptatis: hæc
denicq; ubertas inebriās eſt. Nunc uerò dñe uinū nō ha-
bēt:deficit eñ in his interim nuptijs uinū:uinū uticq; car-
Deu.29 nalis illecebre & cōcupiſcētiæ ſecularis. Fel draconū in-
quit uinū eorū:& uenenū aſpidū inſanabile. Semp no-
bis hoc uinū deficiat frēs mei:quia nō eſt hoc uinum bo-
nū. Bonum uinum nō ex uinea impuritatis:ſed ex hydria
purificatiōis haurit. Bonum uinū non ex uua gomorræ
Ioan.2. cōficit:ſed ex aqua iudææ. Seruaſti, inqt, bonū uinū uſq;
adhuc. Nā optimū quidē uinum ſeruat etiā adhuc:qđ ui-
delicet nō ex aqua cōficiēdum,ſed exprimendū magis ex
botro illo magno terræ ꝓmiſſiōis:q interim in uecte por
tat dum ſecundum carnem nouimus chriſtum & hūc cru
Pſal.79. cifixum. Nunqd nō illi uinum defecerat q dicebat:renuit
cōſolari anima mea? Sed & uinum aqua factum guſtaſſe
uiſus eſt cum ſubiūxit. Memor fui dei, & delectatus ſum.
Quid enim faciet in præſentia qui in ſola memoria de-
lectat? Sic & apoſtoli planè uinū aqua factū guſtauerāt:
quando ibant gaudentes à cōſpectu cōſilij: qm̄ digni ha-
biti ſunt ꝓ noīe ieſu cōtumeliā pati. Quomodo nō uinū
ex aqua,gaudiū de cōtumelia? Nimirū implebat iā pro-
miſſio ueritatis quæ ad eos facta erat hoc modo. Triſti-
Ioā.16. tia ueſtra conuertet in gaudiū:hoc eſt aqua ura uertet in
uinū. Miraris ꝙ in uinū aqua mutatur:etiā trāſit in panē
niſi fortè oblitus es comedere panē tuū:cū de quo legiſti
Cibabis nos pane lachrymarum,& potū dabis nobis in
lachrymis in menſura. Denicq; audi menſuram. Erāt, ait,
lapideæ hydriæ ſex poſitæ ſecūdum purificationē iudæo-
rum. Si uerus iudæus es non carne, ſed ſpiritu ſex annis
ſeruies,in ſeptimo liber egredieris:in ſex hydrijs purifica
beris:ſex diebꝰ operaberis:in ſex tribulationibus libera-
beris:in ſeptima nō tāget te malū. Non ſolum autem libe
raberis in eis : ſed & uinū bibes ex eis:ubi cœperis iuxta
apoſtolū gloriari:nō ſolum in ſpe:ſed etiā in tribulationi
bus. Hoc eñ eſt duplex interim gaudium quod habes in
ſpiritufancto : de memoria futurorū bonorū & malorum
præſentiū tolerantia. Nil quippe in his carnale ſapit:nil
ſeculare:nil uanum:ſed ſpūs ueritatis & celeſtis ſapientia
eſt:cuius in utracq; ſuauitas prælibatur. Gaudete in domi
no ſemper ait apoſtolus:iterū dico gaudete. Et duplicis Phili.4.
huius gaudij materiam ſequutꝰ adiūxit. Modeſtia ueſtra
nota ſit oībus hominibus,dominus prope eſt. Quid mo-
deſtia:niſi manſuetudo & patientia eſt? Gaudeamꝰ ergo
de his quæ expectamus:quoniā dominus ꝓpe eſt. Iterum
gaudeamus de his quæ ſuſtinemus : ut modeſtia noſtra
omnibus nota ſit. Nimirum tribulatio patientiam opera
tur:patiētia ꝓbationē:ꝓbatio ueræ ſpem: ſpes autem nō
confundit. Sanè ut idoneus fiat animus geminæ huic ſpi
rituali lætitiæ capeſcēdæ:duo æque ad iuſtitiam exercen-
dam : duo nihilominus ad cōſeruandā pacem neceſſe eſt
præmittant:quæ quidē utracq; copioſius nobis ſcriptura
ſacra cōmendat. Siqdē iuſtitiæ exercitatio in his duobus
mādatis tota pēdere uidet ut qđ ſibi qs fieri non uult alij
non faciat:ſicut ad gentes miſſa epiſtola continet apoſto
lorum:& quēadmodū ad eoſdē apoſtolus dicit. Quæcūq;
uolumus ut nobis faciant homines,& nos faciamus illis.
Cæterum quoniā in multis offendimus omnes (impoſſi-
bile eſt in hoc loco & tempore ſcandalorū.necq; eñ adhuc
uenerūt angeli q de regno dei tollāt omnia ſcandala: ſed
nec ſumus in illa beata ciuitate cuius fines pacem poſuit
deus) propterea impoſſibile hic & modo pacē inter nos
cōſeruari:niſi & is qui in aliquo fortè offendit proximū:
animoſam elationem, & qui offenſus eſt nihilominus ca-
ueat inexorabilem obſtinationē. Studeamus itaq; fratres
mei & humiles ad ſatiſfaciendum his qui aliquid habent
aduerſum nos,& ad remittendū his qui offenderunt nos
faciles inueniri:quia non ſolū mutuæ inter nos pacis cō-
ſeruatio conſtat in his duobꝰ ſed ne ipſa quocq; diuina ſi-
ne his propitiatio poterit obtineri : ꝙ nec munus ab eo
recipiat:qui non prius ierit ut fratri reconcilietur & di-
miſſum etiam ab eo delictum ſtrictius exigat qui conſer-
uo ſuo debitum non remittit. Iam ſi manēt in nobis iuſti-
tia pax, & gaudium i ſpiritufancto tria hæc nō quaſi ſecu
ri ſimus,pro eo quòd regnum dei intra nos eſt:ſed eo ma-
gis in timore & tremore noſtram ipſorum ſalutem opere
mur : ſciētes nimirum quòd hunc tantum theſaurum ad-
huc in uaſis fictilibus habeamus.

Item de eiſdem uerbis apoſtoli. Non eſt re-
gnum dei eſca & potus. Sermo ſecundus.

SOlet apoſtolus paulus in uerbis eē breuis:in
ſententijs copioſus. Nō ignorauit hoc ille:tā
eloquantiæ quàm ſapientiæ dotibus approba
tus : qui ſingula pauli uerbo tonitrua iudica-
bat. Tam ſignanter enim uniuerſa depromit,& ſic itonat
ſpiritu & uirtute : ut in ſerie ordinem:in ſenſu plenitudi-
nem in utrocq; cōnexionem mirabiliter extēdat. Non eſt,
inquit,regnum dei eſca & potus:ſed iuſtitia & pax & gau Rom.4
dium in ſpiritufancto. Quid ad hæc dicitis uos guloſi &
luxurioſi:quorū deus uenter eſt:quorum omnis uſus aut
in uentre aut ſub uentre eſt:qui (ut ait iacobꝰ apoſtolꝰ)
in luxurijs enutriſtis corda & corpora ueſtra? Audite au-
dite:quia eſca uentri,& uenter eſcis:deus autē hūc & has Iaco.5.
deſtruet. Ve uobis qui dormitis in lectis eburneis:& laſci 1.Cor.6.
uijs in ſtratis ueſtris:q comeditis uitulum de armento, &
bibitis uinū defecatū,& primis ungimini unguentis. Fi
lij hominū uſq;quo graui corde:quia corpore pingui:ut
quid diligitis uanitatē & ueritatē negligitis? Pinguedo
carnis:delitiæ corporis, ſaturitas uentris,aut ante mortē
uos deſerēt,aut uos in morte illas relinquetis. Quoniam,
inquit,ſanctus,cū interierit non ſumet oīa:necq; deſcēdet Pſal.48.
cum gloria eius. Sicut oues in inferno poſiti ſunt: mors Vbi ſu-
depaſcet eos. Quā bene ſicut oues:quia detracto uellere pra.
mundialium

mundialiū diuitiarū dure preſſecq; detōſi: ſempiternis nu-
di deputabūtur incēdijs. Mors depaſcet eos:quia ſemper
morientur ad uitā,& ſemp uiuēt ad mortē. Ergo hic caro
uermibus:illic aīa ignibꝰ deputat:donec rurſus infœlici
collegio colligati tormētis pœnalibus ſocient : qui ſocij
fuerūt in uitijs. O delicate q delitijs & diuitijs circūfuſus
atq; cōfuſꝰ cōfuſionē expectas & mortē:nō eſt regnū dei
eſca & potus:nō purpura & byſſus:quia diues ille utrocq;
circumfluus in puncto ad inferna deſcendit. Quid ergo?
Sed iuſtitia & pax & gaudium in ſpūſctō. Attendis & in-
tendis:quia gaudium in fine eſt? Sic fatui filij adam præci
piti ſaltu iuſtitiam tranſilientes & pacem: rem finalem in
principiū cōuertere & ꝑuertere uultis? Nemo eñ eſt qui
gaudere nō uelit. Nō ſtabit & nō erit iſtud:qa ſicut nō eſt
pax ipijs:ſic nec gaudere impijs dicit dominꝰ. Nō ſic im-
pij non ſic. Prius eſt iuſtitiā facere:inquirere pacē & ꝑſe-
qui eam,& ſic demū apphēdere gaudiū imo à gaudio cō-
phēdi. Sic angelicꝰ ille cōuētus priꝰ iuſtitiā fecit:cū ſtetit
i ueritate,& ueritatis deſeruit deſertorē. Poſt hæc illa pa-
ce firmati ſunt q̄ exuperat oēm ſenſum:qa cū diuerſis ho-
noris primatibꝰ ambiant:nullꝰ q murmuret:qui inuideat
Pſa.147. nullus. Lauda tu hieruſalē dñm:lauda deū tuū ſiō: qm̄ cō
fortauit ſeras portarū tuarū:bñdixit filijs tuis in te:q po-
ſuit fines tuos pacē. Lauda & laudes replica:qa munitiſſi-
mis uectibꝰ & icōuulſibilibꝰ ſeris clauſæ ſunt portæ tuæ
nullus inimicus intrat: nullus exit amicus : benedicti filij
tui in te: oī benedictione ſpirituali in cæleſtibus cum xp̄o.
Iam non eſt timor in finibꝰ tuis: qa poſuiſti fines tuos pa
cē:nullæ tibi tētationes:nulla ſeſe cogitationū turma cō
fundit:qa uerſipellis ille cōtortor lōgè eſt à muris tuis &
à filijs tuis. Et ille q idem eſt:oīa i idētitate cōſolidat atq;
coniungit. Cuius participatio,inqt,in idipſum. Hoc iam
tertio hauriunt aquas in gaudio de fontibus ſaluatoris:
& nudis (ut ita dicā) oculis diuinitatis intuētur eſſentiā
nulla corporeorū fantaſmatum imaginatione decepti. Ec
ce gaudiū i fine:ſed ſine fine. Miſeri nos qui ab illa fœlici
regione repulſi in hāc deſcēdimus imo cecidimus uanita
tem. Filij ſion,ait ꝓpheta,incliti & amicti auro prīo quō
reputati ſunt in uaſa teſtea? Filij ſion illiꝰ uidelicet ſpecu
latiuæ ciuitatis:quā ædificauit dñs ut uideat in gl'ia ſua:
filij ſupnæ hieruſalē q̄ libera eſt mater nr̄a:incliti ꝑ digni-
tatē conditionis amicti auro prīo ꝑ diuinitatis imaginē:
Quomodo ergo ex his nos quidèm reputati ſumꝰ in uaſa
teſtea:in hæc lutea & fragilia corpa degenerauimꝰ? Exhi
bent eñ angeli fratres chariſſimi iuſtitiā deo:pacem inter
ſe:gaudiū ſibi. Sic & tu homo noli prius rapere qđ tuum
eſt,& iuſtitiā quā deo & pacē quā ꝓximo debes cōtēnere.
Iuſtitia uirtus eſt:qua reddit unicuiq; qđ ſuū eſt. Tu non
ſolam iuſtitiam : ſed multas & multiplices iuſtitias debes
creatori. Iuſtus enim dñs,& iuſtitias dilexit. Iuſtitia tua ſi
Pſal.35. cut montes dei. Bene ſicut montes:quia plures cumulos
miſerationū ſuarū ingeſſit tibi. Et prius qdē te cū cæteris
& inter cætera creauit:nec ſine magna ꝑrogatiua dignita
tis. Dixit enim de oībus & facta ſunt. Poſt hæc,uehemen-
tiſſimo tui amore inflāmata maieſtas illa redemit te. Nun
quid uerbi facilitate? Non ſed triginta annis opatus eſt
ſalutē tuam in medio terræ:affixꝰ cruci:addictus morti:lu
dibrijs deputatus. Deus tuus factus eſt frater tuus nō an-
gelorum frater:quia nuſquā angelos apprehendit:ſed,ſe-
men abrææ apprehēdit. Cōmune quidèm habes ꝙ factus
es:ꝙ frater es ſpeciale. Adiecit adhuc erga nos ſpecialius
quoddā:qđ de lata nos & ſpecioſa q̄ ducit ad mortem di-
gito ſuo traxit:& poſuit i cōſilio iuſtorū & cōgregatiōe.
Quid ultra debuit facere & non fecit? Cuiꝰ uel ſaxeū pe-
ctus tāta & talis à tāto & tali collata bñficiorū multitudo
non emolliat? Quicqd igit es:qcquid potes:debes crean
ti,redimēti,uocāti. Sed cū iuſtitiā feceris:fac & pacē. Quā
diu eñ ſumꝰ in hoc uaſe teſteo,& fragilitate cōplexionis
hūanæ:nō poſſumꝰ inueniri ſcādalorū ꝓrſus immunes. Si
igit recordatus fueris ꝙ frater tuꝰ habet aliqd aduerſum
te ſis hūilis ad ueniā petēdā:ſi tu habes aduerſꝰ illum ſis
facilis ad dandam,& omnia membra erūt in pace. Sic eñ
ad duo iſta charitatem & humilitatem paratiſſimi:nō po-
terimꝰ diſſenſionē ſentire. Diſcite,inquit,à me: qa mitis Mat.11.
ſum & humilis corde:mitis,qđ ꝑtinet ad charitatē:qa cha
ritas patiēs eſt:benigna eſt:hūilis,qđ ad ipſam uerbi ſpe-
ctat ꝓprietatē. Sic ꝓcedētibꝰ erit gaudiū in ſpūſctō Lo-
quat qđ exptꝰ nouit:inexptus ignorat:aīalis eñ hō nō
ꝑcipit ea q̄ ſunt ſpūs dei. Nunqd nō plerūq; orātibus no-
bis oīa uiſcerū ſuccutiunt occulta:ad memoriā gaudij il-
lius qđ eſt i hierl'm q̄ ſurſum eſt:q̄ eſt mater nr̄a:& lachry
marū unda uultus meditantiū ſupfūdit? O ſi duraret. Si
oblitus fuero tui hierl'm obliuiōi det dextera mea:adhæ-
reat ligua mea faucibꝰ meis:ſi nō meminero tui,ſi nō pro
poſuero hierl'm,in principio lætitiæ meæ. Verè in princi
pio letitiæ:qa finis illic repoſitꝰ eſt. Qñ cōſcindes ſaccū
meū dñe ieſu & circūdabis me lætitia:ut cātet tibi gloria
mea & nō cōpūgar? Principiū gaudij illius qđ hic qñq;
ſentimꝰ ſtilla eſt,guttula eſt, de flumine illo eſt deſcēdēs:
cuius impetꝰ lætificat ciuitatē dei. Qñq; ueniet tēpus ut
perēnibus gaudijs nos in ipo diuinitatis fonte ꝓfundius
immergamur:ubi unda undā ſine intercapedine & inter-
polatione cōtinet? Qñ ueniā & apparebo ante faciē dei?
Qñ trāſibo i locū tabernaculi ammirabilis uſq; ad domū
dei? Qñ ſicut audiuimꝰ ſic uidebimus in ciuitate dñi uir-
tutū? Eya igit fratres huic fœlici ternario fideliter inſi- Mat.26
ſtamꝰ,& ſemp ſimus memores uerbi illius: Amice ad qd
ueniſti? Quia nō ad hoc uenimus ut ſimilatoria ſpecie re
gē interficiamꝰ,ſed ei ſeruiamus q eſt bñdictus in ſecula.

De uerbis domini, Omnis qui ſe exaltat
humiliabitur. Sermo. B

OMnis qui ſe exaltat humiliabit, & qui ſe humi- Luc.18.
liat exaltabit. Si cōſideramus diligēter fratres
gradus hoīm quatuor inueniemꝰ: dico autem
ſummā fœlicitatē in celo ad quam ſuſpiramus
mediā fœlicitatē in paradiſo unde cecidimus: itemq; me-
diam infœlicitatē in hoc mūdo ꝓ qua gemimus,& in in-
ferno extremā infœlicitatē,quā merito formidamus. Bre
uius tñ dicere poſſum:uitam & umbrā uitæ:umbrā mor-
tis & mortem. Itaq; nec in ſummo:nec in imo poſiti time
mus deſcēdere:aſcēdere cupimus eò magis anxij:quò ui-
demur uiciniores infimis quàm ſupræmis,& ecce dicitur
nobis:qa oīs qui ſe axaltat humiliabit,& q ſe hūiliat exal-
tabit. Quid nam ſibi uult cancellata hæc cōnexio exalta-
tionis & hūiliatiōis? Ita ne parū eſt dñe ꝙ in ueritate tua
humiliaſti nos:qa adhuc exibis ut apponat hō humiliare
ſeipſum? Et quidē reſtat adhuc quo poſſimꝰ hūiliari: ſed
q illo ceciderit iam nō adijciet ut reſurgat:q hūiliatꝰ fue-
rit uſq; illuc fruſtra ſperat exaltationē:ſiquidē humiliaſti
nos in loco afflictiōis,& operuit nos umbra mortis. Vſq;
adeò uita noſtra inferno appropinquauit, quos humilia
bimus ultra. Quæ utilitas in ſangine noſtro, ſi deſcende-
rimꝰ in corruptionē. Sanè nihil aliud infra nos eſt quàm
irreparabilis illa corruptio, poſt umbrā mortis nō reſtat
niſi mors,poſt locū afflictionis ſolus ſupereſt locus mor-
tis. Qui ſe,inquit,humiliat exaltabit. Si dixiſſet:qui hu-
miliatus fuerit exaltabitur,exultaſſem uticq; tāquàm cer-
tiſſime humiliatus & uehemēter. Nūc uero cū dicat q ſe
hūiliat exaltabit:anguſtiæ mihi ſunt undicq; nec ignoro
quid eligā,ſed qd agā. Exaltari cupio qa ſummopē id ne-
ceſſarium. Siqdē necq; hic manētē habeo ciuitatē:nec bo-
nū eſſet hic manere etiā ſi liceret. Porrò inferiꝰ adhuc ire
perire eſt. Iā eñ locū teneo inferiorē,& q ſolū habeat in-
tra ſe infimū hoc eſt infernū,ſi me illuc hūiliauero nō eſt
ſpes exaltationis,ſi me nō humiliauero idētidē deſpera-
tio eſt exaltatiōis:qa q ſe humiliauerit exaltabit:& is tñ.
Si hoc egero mors mihi eſt,ſi autem nō egero & ab exal-
tatiōe repulſus,nec ſic effugiā manus mortis. Sed ſi hoc
difficile petet:ſaltē qđ ꝓmiſſum eſt cōſideremus, Oīs qui Luc.18.
ſe exaltat,ait hūiliabit. Quē eñ ueritas hūiliat : ipſe qño
ſe exaltet? Necq; hic dicimus quo,ſed qño qa nō locus ui-
det deeſſe ſed uirtus. Nō inquā deeſt hoī quo exaltare ſe

poſſit:ſed deeſt oīno qui poſſit. Eſt quidē uolūtas multa
Pſal. 118. ſed nulla facultas. Nempe uelint nolint hoīes:cōis totius
Adæ,totius humani generis uox eſt:in ueritate tua hūi-
liaſti me. Quiſqs aūt in ueritate humiliaſ:ueraciter humi
liaſ:nec niſi fallaciter exaltaſ. Quid eſt aūt falſo exaltari:
niſi uere nō exaltari? Gratias ei:qa nō dixit:omnis qui ſe
exaltauerit exaltabiſ. Qūo eñ conaremur in uanum ex-
altari,ſi id arbitraremur,qñ ne ipſa quidē nūc deſperatio
ꝓficiēdi:appetitū cohibet exaltādi? Et fortè hoc eſt quod
ait,q ſe exaltat humiliabiſ: nec ꝑtinet ad effectū qui nul-
lus eſt ſed ad effectū q ſtultus eſt. Quātos eñ uidemus hu
miliatos,ſed nō hūiles,ꝑcuſſos ſed non dolentes:curatos
quidē à dño,ſed ne ipſa curatione ſanatos. Hi ſunt q ſub
ſentibus eſſe delitias cōputant, diſſimulātes peccata quæ
actitāt,lubricū in quo titubāt,tenebras quibꝰ caligāt,la-
queos inter quos ambulāt,locū afflictiōis quē ihabitāt,
corpꝰ mortis qđ geſtāt, iugū graue qđ tolerāt,grauiorē
Apoc. 3. cōſciētiā quā occultāt:grauiſſimā ſniam quam expectāt.
Talis ille erat:cui Ioānes in apocalypſi ſcribere iubeba-
tur. Dicis quia diues ſum & nulliꝰ egeo:& neſcis quia tu
es pauper & miſer & miſerabilis,& cæcus & nudus. Nec
mirū ſi ſit uana & mēdax exaltatio filiorū hoīm: ſiquidē
uani ſunt & mēdaces. Humiliat eos ueritas:exaltat uani-
tas. Et dilexerūt magis tenebras quàm lucē, amplectētes
exaltantē ſe uanitatē,& quærētes mēdaciū. Porrò cōtra
ueritatē quæ ſe humiliat,uotis & ſtudijs quibus poſſunt
diſſimulationibꝰ & conatibus friuolis recalcitrātes. Fe-
cimus ne aliqd? Puto qa inuenimꝰ etiā qūo humiliat hō
ſeipſum. Dico aūt:ut adhæreat humiliāti ſe ueritati : nec
diſſimulet,ſed cooperēſ ei deuoto pietatis affectu. Proin-
de cauebo deinceps quā ſolicite potero duritiā cordis:
ſentiā & plangā dolorē meū:ne ſi fortè inſenſibile fuerit:
ſit etiā inſanabile uulnus meū. Ero uir uidēs paupertatē
meā in uirga indignationis eius:ne ueniat aīa mea in cō-
Hier. 5. ſortio eorū de quibꝰ ueritas ait:percuſſit eos & nō dolue
Hier. 51. runt. Et item. Curauimus babylonē & nō eſt ſanata. Gra-
uis curatio humiliatio hæc:ſed grauior morbꝰ ſupbia eſt
quæ utinā ſic curēſ ut ſanēſ hac cura. Conſentiā itaqꝫ ad-
uerſario meo,acquieſcā iudici meo:cedam deniqꝫ urgēti
aculeo ne bis pūgar. Tale eñ reor eſſe qđ dñs ait. Oīs q
ſe exaltat humiliabitur,& qui ſe humiliat exaltabiſ. Ac ſi
dicat. Quiſquis cōtra ſtimulū recalcitrat duplo pungeſ,
parcetur aūt ei qui ſenſerit & dederit locum iræ.

De uerbis libri ſapientiæ, Iuſtum deduxit dominus per uias rectas &c. Sermo.

Sapi. 10. IVſtum deduxit dñs per uias rectas, & oſtendit
illi regnū dei,& dedit illi ſcientiā ſanctorū. Ho-
neſtauit illū in laboribus, & cōpleuit labores il-
lius. Et iuſtus qui in principio ſermonis accuſa-
tor eſt ſui,& eſt iuſtus qui ex fide uiuit,& eſt iuſtus qui
abſqꝫ terrore eſt. Et primꝰ quidē bonꝰ: qa accedit ad uiā:
ſecūdus melior:quia currit per uiā : tertius optimꝰ:quia
iam appropinquat ad finē uiæ. Hic tamē accipiamus pri-
mum:quē uelocius inuenimus. Hūc deduxit dñs & non
alius:quia ipſius eſt de uia iniquitatis ad uiam ueritatis
reducere,& deducere per eā. Per uias, inquit rectas. Viæ
domini uiæ rectæ:uiæ pulchræ:uiæ plenæ:uiæ planæ. Re-
ctæ ſine errore:quia ducūt ad uitam. Pulchræ ſine ſorde:
quia docēt mūditiā. Plenæ multitudine:quia totus iam
mundus eſt intra chriſti ſagenam. Planæ ſine difficultate:
quia donant ſuauitatē. Iugū enim eius ſuaue eſt, & onus
eius leue. Et oſtendit illi regnum dei. Regnum dei conce-
ditur,ꝓmittitur,oſtēditur,percipitur. Concediſ in præ-
deſtinatione, promittitur in uocatione, oñditur in iuſti-
Mat. 25 ficatione:in glorificatione percipitur. Vnde eſt illud. Ve-
nite benedicti patris mei:percipite regnum dei. Sic enim
Rom. 8. ait apoſtolus. Quos p̄deſtinauit hos & uocauit,& quos
uocauit,illos & iuſtificauit:quos autem iuſtificauit: illos
& magnificauit. In prædeſtinatione eſt gratia: in uoca-
tione potentia, in iuſtificatione lætitia: in magnificatio-
ne eſt gloria. Et dedit illi ſcientiam ſanctorum. Scientia
ſanctorum eſt:hic tēporaliter cruciari,& delectari in æter
num. Et in contrarium ſcientia malorū relabitur. Alia eſt
ſciētia mūdi quæ docet unitatē, & alia ſciētia carnis quæ
docet uoluptatē. Illa tanquā pater:iſta tanquā mater no-
bis eſt. Sicut enim mater filio ſuo ſemper optat qetem &
oēm prorſus laborē claudit à filio ſuo: ſic caro incraſſata,
impinguata,dilatata recalcitrat,nec minimis ſaltem digi
tis patitur ſe cōtingi. Et ſicut pater uult filium ſuum huc
illucqꝫ diſcurrere ut addiſcat:unde aliqñ magnificeſ : ſic
& mundus uult hominē multis laboribus intricari:ut ha-
beat unde ſuperbiat: unde infletur & deſipiat de uanita-
te in idipſum. Sanguiſugæ duæ ſunt filiæ:id eſt propriæ
uoluntatis:quæ quaſi radix eſt : duæ filiæ ſunt uanitas &
uoluptas clamātes,affer affer. Hæ nūquā ſatiantur nūquā
dicūt ſufficit. Si quis has planè in ſe cōtriuerit non imme
rito ſibi illā uocē poterit coaptare. Qm̄,inqt,pater meus
& mater mea dereliquerūt me:dñs aūt aſſumpſit me. Ho-
neſtauit illū in laboribꝰ. Nōnne nos & in ipſis laboribus
noſtris honeſtamur:cum oīa quæ facimꝰ ad unitatis uin-
culū adunamꝰ:ut nō in nobis ſit pondus & pondus:quia
utrūqꝫ abominabile eſt ante deum? Nōnne & hæc uilitas:
hæc deformitas,hæc ſemicinctia honorantur & adoranſ à
principibꝰ terræ? Væ nobis ſi exultauerimꝰ niſi in xp̄o &
pro xp̄o:uæ nobis ſi uendibilē obtulerimus paupertatē:
Et cōpleuit labores illius uel hic in pſeuerātia,ut uſqꝫ i fi
nē iuſtitiā non relinquat:uel illic in gloria,ut gaudeat in
æternū. Fœlix utraqꝫ cōpletio,cū & hic moriſ iuſtꝰ plenꝰ
dierū,& illic oriſ in plenitudine dierū:utrobiqꝫ plenꝰ &
hic gratia & illic gloria:quia gratiā & gloriā dabit dñs.

De quadruplici debito. Sermo.

IN uia eſtis fratres quæ ducit ad uitā: in uia re-
cta & impolluta quæ ducit ad ciuitatē ſanctam
hieruſalē illā quæ libera eſt : q̄ ſurſum eſt, quæ
eſt mater noſtra. Arduus quidē aſcēſus eius:ut
pote per ipſam mōtis ſummitatē inciſus: ſed uia compen
dioſior : laboris magnitudinē uel temperat:uel excludit.
Vos autē tam fœlici facilitate : quàm facili fœlicitate uiā
iſtam nō ſolū itis ſed curritis:quia exonerati eſtis & accin
cti nihil pōderis ſuper dorſa portātes. Nō ſic aliq nō ſic:
qui quadrigas & quadrigalia onera ꝑtrahentes montis
circuitū ambire decernūt, & plerūqꝫ p deuexa mōtis p̄ci
pitanſ:ut uix finē iueniāt uiæ ſuæ. Fœlices igiſ uos q uos
& ueſtra ſine oī exceptiūcula reliqſtis:p ip̄m mōtis uerti-
cem iter facitis ei q aſcēdit ſuper occaſum: dñs nomē illi.
Illi uerò qui quāuis ægyptum fugerint:tñ ad quæqꝫ ægy
ptia tenerrime reſuſpirant:uiā ciuitatis habitaculi nō in-
uenerūt,ſed uolūtatū ſuarum grauiſſimis ſarcinis p̄graua
ti,uel ſub onere uel cū onere cadūt:ut uix ad curſum ꝑue
niāt deſtinatū. Quid eñ eſt:gr̄as illi cuius gr̄a hoc totum
factū eſt:ꝙ uita noſtra uitā apoſtolicā rep̄ſentet. Illi reliq-
rūt oīa,& in ſchola ſaluatoris ſub eius p̄ſentia congrega-
ti,hauſerunt aquas in gaudio de fonte ſaluatoris : ipſum
uitæ fontes bibētes. Beati oculi q uiderūt. Nūqd nō uos
nō in præſentia,ſed in abſcentia ipſius, nō ad uerba oris
eius,ſed ad uocē nūciorū eius ſimile aliquid feciſtis? De-
fendite uobis hāc p̄rogatiuā: ꝙ illi ad uiſum & ad uerbū:
uos ad auditū & nuncium credidiſtis. Sic ſtate in dño cha
riſſimi ut quēadmodū illi in fame & ſiti,in frigore & nu-
ditate:in laboribus & ieiunijs & uigilijs & ceteris obſer-
uantijs iuſtitie uiā regiam tenuerunt,ſic & nos & ſi nō in
eorum meritis , tū exercitijs aliquatenꝰ coæquati dicatis
dño deo ueſtro:cū ueneritis ante thronū gloriæ ipſiꝰ. Læ
tati ſumꝰ pro diebus quibꝰ nos humiliaſti:annis quibus
uidimꝰ mala. In ueritate dico uobis:quia in ueritate eſtis
in uia recta,in uia ſancta,quæ perducat ad ſanctum ſancto
rū. Mētior (qđ ad cōſolationē ueſtrā dicā) ſi nō ex mani-
bus huius pctōris:monachorū nouitiorum & cōuerſorū
aīæ ad cæleſtia gaudia uolauerūt:tam libere quàm libera-
te de carcere nr̄æ mortalitatis. Si q̄ritis unde id ſciā:ſcito-
te qa certiſſima mihi ſigna ide facta ſūt & oñſa. Nō eſt igiſ
qđ uobis uel ꝓ uobis timeā:à uiribꝰ ſathanæ & miniſtro
rum eius

rū eius:cū nouerim illius fortitudinē ꝑ redēptoris uulne
ra traductā & deductā ad nihilum. In ſp̄ū eñ fortitudinis:
fortē fortior ille cōtriuit:portas æreas & uectes ferreos cō
fringens. A uerſutijs & aſtutijs illius formido mihi eſt ꝓ
uobis:in quibus partim ſubtilitate naturæ: partim expe-
riētia tēporū ſub tot annorū milibꝰ eruditus,fragilitatē
humanæ naturæ quaquauerſum ſe uerterit non ignorat.
Sic ille inſatiabilis homicida primis parētibꝰ noſtris nō
urſos,non leones,nō fortia terræ animalia delegauit: ſed
tortuoſum & callidū ſerpentē q p ſinuoſa uolumina nunc
caput cauda,nūc caudam capite tegere cōſueuit. Deniqꝫ
& ſerpens nō fortior erat ſed callidior cunctis animātibꝰ
Gene. 3. terræ,ait ſcriptura. Vnde & ab interrogatiōe incepit,mē-
tem mulieris explorans:ſciens ingenio nō uiribꝰ laborā-
dū, cur p̄cepit uobis dñs deus inqens ne comederitis de
Vbi ſupra. ligno ſciētiæ boni & mali? Quæ reſpōdit. Ne fortè moria
mur. Qđ deus pro certo poſuerat dicēs. Quacūqꝫ die co-
mederitis morte moriemini iſta ſub dubio ſupponit : ne
fortè inquiens, ſi comederimus,moriamur. Et audi inge-
nium maliciamqꝫ ſerpētis. Nequaquā,inquit,moriemini.
Deus affirmat,mulier dubitat,ſatham negat. Sic & ego ti
meo ne ſicut ſerpens euam ſeduxit aſtutia ſua,ſic & ſenſus
ueſtri corrūpanſ à caſtitate q̄ eſt in chriſto ieſu. Putàs ne
aliqs in uobis eſt,cui dicat in cogitatiōibꝰ ſuis:cur p̄cepit
uobis deꝰ ut iſtā regulā teneretis? Scđm eñ impetū ſpiri
tuū ueſtrorū huic tepido remiſſiorē,illi feruēti uitā arctio
rē ꝓponit,hoc ſolū expectās & expetens:ut quoquomō
Eccle. 10. tollat eū à cōſilio iuſtorū & cōgregatione. Profecto ſp̄ūs
ille q tibi hoc ſuggerit,ſp̄ūs mēdax eſt. ſp̄ūs poteſtatē ha-
bēs,qd tibi inuidet locū tuum. Vnde & ſapiens huius rei
nō ignarus, ſi ſp̄ūs poteſtatē habētis ſup te aſcēderit ait.
locū tuū ne dimiſeris. Abſit enim ut ſp̄ūs ueritatis qui
te huc adduxit:te reducere uelit: qa nō eſt in ore eiꝰ eſt &
nō: ſed eſt in illo eſt,ſicut irrefragabilis auctoritas teſtaſ.
1. Co. 12. Nemo (ait apoſtolus) loquēs in ſpiritu dei dicit anathe-
ma ieſu. Ieſus ſaluator ſiue ſalus,anathema ſeparatio inter
pretatur. C Qui uerò tibi ſepationem à ſalute ſubmur
murat,nec dei ſp̄ūs eſt nec à deo:qa ſp̄ūſſctūs nō diſpgere
ſed colligere uenit q ſemp reuocat diſpſos iſrl' in terrā ſuā
Quid? Vitā fortiorē aliqs q̄rat? Dico uobis:qa iſta fortiſ
ſima eſt,& q̄ ex oī pte ſi diſſimulare nolueris,priæ illi ſcho
læ ſaluatoris ꝓ ſua poſſibilitate r̄ndeat. An audes ad mol-
liorē uel cogitādo deſcēdere? D O ſi cognouiſſes & tu
quàm multa & quàm multis debeas, uideres quàm nihil
ſit qđ facis,quàm nec inter minima nūmerādū ad cōpara
tionē debitorū tuorū. Vis ſcire q̄ & quibus debeas. Prio
chriſto ieſu debes oēm uitā tuā:quia ipſe uitā ſuā poſuit
pro uita tua,& cruciatus amaros ſuſtinuit:ne tu ꝑpetuos
ſuſtineres. Quid tibi dirū uel durū eē poterit cū recorda-
tus fueris:qa ille in forma dei ī die æternitatis ſuæ in ſplē
doribus ſanctorū ante luciferū genitus ſplēdor & figura
ſubſtātiæ dei,inuenit ad carcerē tuū, ad limū tuū, infixus
(ut diciſ) uſqꝫ ad cubitos in limo ꝓfundi. Quid nō ſuaue
tibi,cum tibi collegeris oēs amaritudines dñi tui & reme
moraberis:primū quidē infantiliū neceſſitatū: deinde la-
borū quos ꝑtulit in p̄dicādo, fatigationū in diſcurrēdo,
tētationū in ieiunando,uigiliarū in orādo,lachrymarum
in cōpatiēdo,inſidiarū in colloquendo,poſtremo pericu
lorū in falſis fratribus,cōuitiorū,ſputorū, calaphorū,fla-
gellorū,irriſionū,ſubſannationū,exprobrationum,clauo
rum,horūqꝫ ſimiliū:q̄ in ſalutē noſtri generis triginta &
tribus annis opatus & paſſus eſt in medio terræ. O quàm
indebita miſeratio,quàm gratuita, & ſic ꝓbata dilectio,
quàm inopinata dignatio,quàm ſtupēda dulcedo,quàm
inuicta māſuetudo,regē gloriæ pro deſpicaciſſimo uerna
culo,imo uermiculo crucifigi. Quis audiuit unquàm tale
aut quis uidit huic ſimile. Vix enim ꝓ iuſto qs moriſ,ipſe
ꝓ iniuſtis & inimicis mortuꝰ eſt,eligens exulare à cælis ut
nos reportaret ad cælos,amicꝰ dulcis,cōſiliariꝰ prudens,
adiutor fortis. Quid retribuā dño ꝓ oibꝰ q̄ retribuit mi-
hi. Nōnne ſi cōferrenſ in me oēs uitæ filiorum Adā:& oēs
dies ſeculi,& labores oīm hoīm q fuerūt q ſunt & q erūt,
nihil eēt ad cōpationē corpis illiꝰ qđ ſpectabile & ſtupē-
dū eſt uirtutibus etiā ſupnis in cōceptu de ſp̄ūſctō,in or-
tu de uirgine,in uitæ innocētia, in doctrinæ affluētia, in
coruſcatiōibus miraculorū,in reuelationibus ſacramen-
torū. Vides igiſ qa ſicut exaltanſ cæli à terra, ſic exaltata
eſt uita illa à nr̄a,q̄ tñ poſita eſt ꝓ uita nr̄a. Sicut nihil ad
aliqd nullā habet cōparationē,ita & uita nr̄a nullā habet
ad uitā illius ꝓportionē: cū illa dignior:iſta miſerior eſſe
nō poſſit. Nec me putes rē exaggerare ſermonibꝰ,qa hic
deficit oīs lingua,nec ſufficit oculus uel ad intuēdū tātæ
dignatiōis arcanū. Cū ergo ei dona uerò q̄cqd ſum:quic
q̄d poſſum,nōnne iſtud ſic eſt,ſicut ſtella ad ſolē:gutta ad
fluuiū:lapis ad montē,granū ad aceruū? Non habeo niſi
minuta duo:imo minutiſſima corpꝰ & animā, uel potius
uinū minutū,uolūtatē meā,& nō dabo illā ad uolūtatem
illiꝰ, q tātus tātillū,tātis bñficijs p̄uenit,q̄ toto ſe,totum
me cōparauit? Alioqn ſi illā retinuero qua frōte,qbꝰ ocu
lis,qua mente,q̄ cōſciētia uado ad uiſcera miæ dei nr̄i, &
audeo ꝑfodere illud fortiſſimū ꝓpugnaculū qđ cuſtodit
iſrael,& illiꝰ ſanguinis nō guttas,ſed undas à ꝑtibus cor
poris in meū p̄ciū detorquere? O gñatio pueſa & infi-
deles filij qd facietis in die calamitatis de lōge uenientis,
ad cuiꝰ fugietis auxiliū? Sed nūqd huic ſoli debitor ſum,
cui uix parū aliqd retribuere poſſum? Exigūt à me prete-
rita pctā mea futurā uitā meā:ut faciā fructus dignos pœ-
nitētiæ, & recogitē oēs annos meos in amaritudine aīæ
meæ. Et ad hæc qs idoneus? Peccaui ſup numerū arenæ
maris,& multiplicata ſunt pctā mea,& nō ſum dignus ui-
dere altitudinē cæli ꝓ multitudine iniqtatis meæ, qm̄ ir-
ritaui irā tuā:& malū corā te feci. Circūdederūt me mala
quorū nō eſt nūerꝰ, cōprehēderūt me iniquitates meæ,
& nō potui ut uiderē? Quod ergo ſine nūero eſt , qūo
nūerabo? Qūo ſatiſfaciā,cū cogar reddere debitum uſqꝫ
ad nouiſſimū quadrātē? Sed & delicta qs intelligit? Ait
illa cæleſtis Fiſtula ambroſius. Faciliꝰ inueni eos q inno-
cētiā ſeruauerūt quàm q cōgruā egerūt pœnitētiā. Sed
& quamtūlibet pœniteat,quātūlibet ſe affligat maceret
ꝓpter nomē tuū,nō ꝓpter meū meritū ꝓpitiaberis pctō
meo dñe (ait iuſtus) multum eſt eñ. Cū ergo q̄cqd uiuis,
q̄cqd ſapis,q̄cqd habes,q̄cqd potes,huic uni rei dedicaue Pſal. 24
ris,nūqd aliqd eſt uel inter aliqua cōputādū? Pauloante
uitā tuā ꝓ uita ſua xp̄o reddideras, & nūc iterū eā totam
p̄cedētiū exigit recordatio pctōrū. Nūqd (ut uulgo dr̄)
de una filia duos generos ſtatuiſti facere? Quid ſi tertiū
tibi debitorē oſtendā,q nō minus acriter quàm ueraciter
uēdicat eā ſibi? Puto ꝙ & tu poſſidere deſideras ciuitatē
de qua diciſ. Glīoſa dicta ſunt de te ciuitas dei. Gloriā il- Pſal. 86.
lam quàm nec oculus uidit,nec auris audiuit,nec ī cor ho-
minis aſcēdit,regnū oīm ſeculorū,uiuere in æternū, ī ꝑ-
petuas hæreditates. Credo ꝙ uelis eē æqualis āgelis dei
in cælo,eſſe etiā hæres dei,cohæres xp̄i,& in plateis ſup-
næ ſiō melos angelicū auſcultare & uidere q̄cquid illud
ſit:cū xp̄s tradiderit regnū deo pr̄i,& erit deus oīa in oi-
bus,poſtremo eſſe filis deo & uidere eū ſicuti eſt. Nec du
bito qn & cōcupiſcas ſuſpicere & umbras declinantes &
diē aſpirātē:cum illuxerit illa ſolēnis dies & nubila rerū
excuſſerit:qñ iā nō inclinabitur dies:ſed erit æterna me-
ridies:qñ erit plenitudo feruoris & lucis:ſolis ſtatio tene
brarū exterminatio,deſiccatio paludū, fœtorum depul-
ſio. Nōnne ad hoc emēdū,totum te q̄cunqꝫ & undecūqꝫ
cōtrahere poteris dare oportebit? Et cum uniuerſa con-
pleueris nō tamē putes eſſe cōdignas paſſiones huiꝰ tē-
poris uel corporis ad futurā gloriā q̄ reuelabiſ in nobis.
An ſic impudens es,uel imprudēs, ut minutū tuū qđ ſi-
bi tā xp̄i uia,quàm pctī pœnitētia certatim rapiūt: ēt ad
hoc cōqrēdū uel audeas nūmerare? Quid dices ſi & quar
tū debitorē in mediū adduxero,q ſibi etiā iure primatus
ſui ſupiores tres cudere uelit? Ecce in ianuis eſt q fecit cæ
lū & terrā & creator tuus ē:tu creatura,tu ſeruꝰ, ille dñs.
ille figulꝰ,tu figmētum. Totū ergo qđ es illi debes,à quo

totũ habes illi ꝑcipue dño, q̃ & te fecit, & bñfecit tibi: q̃ ti-
bi miſtrat ſyderũ curſus: aeris tẽperiẽ, fœcũditatẽ terræ,
fructuũ ubertatẽ. Huic reuera totis medullis, totis uiribꝰ
ſeruiẽdũ, ne fortè indignationis oculo te reſpiciat, & de-
ſpiciat & cõterat in æternũ & ĩ ſeculum ſcli. Nõ arbitror
aũt ꝙ te tãta raptet inſania: ut & hic minutum tuũ nomi-
nare nedũ numerare ꝑſumas. Expone ergo mihi cui horũ
quatuor proponas reddere ꝙ debes: cũ unuſquiſqꝫ tam
internꝰ quàm æternus exactor ſit: ut te poſſit ſinglariter
ſuffocare. Eya domine uim patior, reſpõde pro me. In ma
nus tuas cõmẽdo minutũ meũ: tu pſolue oĩbꝰ, tu ab oĩbꝰ
libera: qa tu es deꝰ & nõ hõ, & ꝙ hoĩbꝰ ĩpoſſibile eſt, poſ-
ſibile eſt tibi. Qđ habui, & feci, dñe habe me excuſatum:
qa imperfectũ meum uiderũt ocli tui. Quid ergo amplius
grũniet dicẽs, nimiũ laboramus, nimium ieiunamus, ni-
mium uigilamꝰ: cum nec milleſimæ imo nec minimæ par-
ti debitorũ ſuorũ ualeat reſpõdere? C Hæc eſt fortaſſe
fratres: illa uera ueſtra quadrageſima nõ exterior, ſed in-
terior: quæ nõ corticem ſacramẽti: ſed adipẽ frumẽti cõ-
tineat. Si eñ unicuiqꝫ iſtorũ quatuor & ꝓ ſe & ꝑ ſe oẽm
decalogi pfectionẽ debetis ꝓfecto decẽ quater ducta qua
drageſimã ueſtrã faciunt: quã cuſtodire uos oporteat oĩ-
bus diebus uitæ uñæ. Et ipſe qui uos cõgregauit in loco
iſto uitã ueſtrã cõſeruet in ope ſancto: ut cum ipſe appa-
ruerit uita ueſtra, & uos appareatis cum ipſo in gloria.

De ſeptem ſpiritibus. Sermo.

MAgiſter gentiũ paulus ex occaſiõe ipſius ſpũa
lis naturæ qua uiuimꝰ: ad ſpũalẽ cõuerſationẽ
Gala. 5. excitãs diſcipulos ait. Si ſpũ uiuimus: ſpiritu
& ambulemꝰ. Ac ſi dicat. Si caro nõ ꝓdeſt qc-
quã: ſed ſpiritus eſt q uiuificat ipam: ſepare oportet ꝑcio
ſum à uili: & digniorẽ præponere partẽ: ut ſecũdum ſpm̃
ambulemꝰ: nõ ſm carnẽ. Ad ſpm̃ eñ debet fieri cõuerſio
carnis: ut ſeruiat ipſa & nõ ſeruiat ei: ut dicat ſpiritus ſer-
uo ſuo: ueni & ueniat: fac hoc & faciat illud. Sic enim erit
uxor noſtra ſicut uitis abundãs, & ſaluabitur per genera-
tionem filiorum qui ſunt opera bona, ſi fuerit ipſa quidẽ
in lateribus domus nñæ: id eſt in abſcõdito & humili lo-
co: aĩa uerò reſideat in medio tanquã domina: tanquàm
Iob. 13. paterfamilias tanquã iudex: ut fiat qđ ſcriptum eſt. Aĩa
mea in manibꝰ meis ſemp. Maledictus eñ ſpũs ille q par-
Rom. 8. tẽ ſuã deteriorẽ facit. Maledictꝰ hõ q paſcit ſterilẽ, & ui-
duæ nõ benefacit. Deniqꝫ ut teſtaꝛ idẽ apl's. Si ſm carnẽ
uixerimus, moriemur: qm̃ qui in carne ambulãt deo pla-
cere nõ poſſunt, & qui ſeminant in carne de carne metẽt
corruptionẽ. Si aũt ſpiritu facta carnis mortificauerimꝰ
uiuemus: qm̃ qui ſpiritu dei aguntur hi filij dei ſunt: & q
ſeminãt in ſpiritu: de ſpiritu metẽt uitã æternam. Prudẽ-
ter ꝓinde fratres & nõ ad inſipientiã nobis ſpiritualẽ ele-
gimꝰ uitã: caſtigare .ſ. corpus & ſeruituti ſubijcere, & deũ
q ſpũs eſt adorare in ſpiritu & ueritate. Sed quia ſpirituũ
diuerſa ſunt gña: neceſſaria eſt nobis eorum diſcretio ꝓ-
1. Ioã. 4. ſertim cum ab apl'o didicerimus: nõ oĩ ſpũi eſſe credẽdũ.
Videri eñ põt minus eruditis, & q parum exercitatos ha
bent ſenſus: oẽm cogitationẽ non alterius quàm ipſius
humani ſpiritus eſſe ſermonẽ: qđ nõ ita eſſe & certa fidei
Pſal. 84 ueritas ꝓbat, & diuinarum teſtimõia ſcripturarũ. Audiã,
Zach. 2 inquit, ꝓpheta, nõ quid ego loquar, ſed quid loquatur in
Pſal. 77. me dñs deus. Et alius ꝓpheta. Angelus, inquit, q loque-
2. Co. 11. batur in me &c. Et in ſpalmo didicimus fieri immiſſiões
etiã ꝑ angelos malos. Vnde & timet apl's: ne ſicut ſerpẽs
decepit Euã aſtutia ſua, ſic & diſcipulorum qbus loquiꝛ
corda decipiantur ab eo utiqꝫ cuius ipſe paulus aſtutias
Ephe. 6. nõ ignorat. Vñ & dicit. Non eſt nobis colluctatio aduer-
ſus carnem & ſanguinẽ, ſed aduerſus principes & ptãtes,
aduerſus mundi rectores tenebrarum harum. Eſſe tñ ſpm̃
carnis nõ bonum: manifeſte idẽ apl's ĩdicat, ubi inflatos
ſpiritu carnis ſuæ quoſdã eſſe teſtaꝛ. Et eſſe etiã ſpm̃ huiꝰ
mundi declarat ubi gloriatur in dño ꝓ ſe pariter & pro
1. Cor. 2. diſcipulis ſuis nõ ꝙ eũ acceperint, ſed ſpiritum qui à deo
eſt: ut ſciamus, inquit, quæ à deo donata ſunt nobis. Sunt

ergo hi duo ſatellites maligni illius principis tenebrarũ:
ut dñetur ſpũs nequitiæ ſpũi carnis & ſpũi huius mũdi.
Quiſqs ergo ex his tribꝰ ſpiritibꝰ ſpũi nr̃o loquaꝛ: ne cre
damus ei qm̃ ſanguinẽ ſitiũt nõ qdẽ corporũ: ſed qđ gra
uiꝰ eſt aĩarũ. Sed qm̃ ſpũalis oĩm natura ẽ à ſermõibꝰ eo-
rũ cognoſcemꝰ eos, & qs ſpũs ſit q loquaꝛ: ipſa ſuggeſtio
declarabit. Semp eñ ſpũs carnis mollia: ſpũs mũdi uana:
ſpũs malitiæ ſemp amara loquitur. Quoties ergo impor-
tune (ut aſſolet) carnalis cogitatio mẽtẽ pulſat, uerbi gra
tia: cũ de potu, de cibo, de ſomno, cæteriſqꝫ ſilibus ad car
nis curã ꝑtinẽtibꝰ cogitãtes: hũano quodã inardeſcimus
deſiderio: certũ ſit nobis ſpm̃ carnis eẽ q loquiꝛ, & tãquã
aduerſariũ repellamꝰ eũ dicentes. Vade retro ſathana: qm̃ Mat. 16.
non ſapis ea quæ dei ſunt: ſed magis ſapĩa tua inimica eſt
deo. Cũ aũt nõ de illecebris carnis ſed de ambitiõe ſeculi
de iactãtia & arrogãtia: cæteriſqꝫ ſilibus cogitatio uana
uerſaꝛ in cordibꝰ noſtris, ſpũs mũdi eſt qui loqtur, longè
pernicioſior hoſtis; & maiori ſolicitudine repellendus. In
terdum uerò ſatellitibus iſtis, terga uertẽtibꝰ prĩceps ipe
habẽs irã magnã tãquã leo rugiẽs inſurgit aduerſus nos:
cũ uidelicet non ad uoluptatẽ carnis aut ſeculi uanitatẽ:
ſed ad irã, ad ĩpatientiã, ad inuidiã, ad amaritudinẽ animi
ꝓuocamur, importune ingerẽdo ſi qd minꝰ amicabiliter
minuſue diſcrete factũ uideꝛ aut dictã: ſi qua deniqꝫ aut
in ſigno aut in opere quolibet data uideꝛ indignationis
occaſio: materia ſuſpitiõis. Huic ergo cogitatiõi non ali-
ter quàm ipĩ diabolo reſiſtẽdũ eſt: nec aliter ab ea quã ab
ipſa ꝑditione cauendũ. Scriptũ eſt eñ. In patiẽtia ueſtra
poſſidebitis aĩas ueſtras. Fit tñ aliqñ ut ſpũs nr̃ à quoli- Luc. 21.
bet horũ triũ crebro ſupatus & ſeruꝰ addictꝰ illi, in ſuam
ipſiꝰ pernicẽ heu uices illius agat: ut iam ſine oĩ alterius
ſpũs ſuggeſtione: ipa ex ſe aĩa: ut uoluptuoſas aut uanas
aut amaras pariat cogitatiões. Iã uerò nõ facile arbitror
poſſe diſcerni: qñ noſter ipſe loqtur ſpũs: quãdõue loquẽ
tem alterum audiat quẽlibet è tribus illis. Sed qd refert
quicũqꝫ loquaꝛ: dũ unũ & idem ſit qđ loquũtur? Quid re
fert loquẽtis noſſe perſonã: dũ conſtat ꝑnicioſum eſſe qđ
loquiꝛ? Si inimicus eſt: reſiſte uiriliter inimico: ſi tuꝰ ipſe
ſpũs eſt argue eũ: & miſerabiliter plange ꝙ in tãtam miſe-
riã & tã miſerabilẽ deuenerit ſeruitutẽ. Quoties uerò ſup
caſtigando corpore humiliãdo corde: ſeruãda unitate &
charitate fratribus exhibenda: ſeu cæteris uirtutibus acq
rẽdis, cõſeruãdis: amplificãdis: ſalubris cogitatio in men-
te uerſatur: diuinꝰ ſine dubio ſpũs eſt qui loquiꝛ: aut per
ſeipſum ſanè: aut per angelũ ſuũ. Et quemadmodũ de hu-
mano aut maligno ſpũ dictũ: ſic & de angelico & de diui-
no. Nec facile eſt quis loquaꝛ diſcernere: nec ignorare pi-
culoſum ꝑſertim cũ certũ ſit angelũ bonũ nunquã loqui
ex ſemetipſo: ſed deũ eẽ q loqꝛ in ipſo. Studioſiꝰ igiꝛ dein
ceps cõſideremus quonã modo malignorũ illorum ſpiri
tuũ ſuggeſtiões audire: imo quãta indignatione abijcere
debeamꝰ: auertẽtes aures nr̃as ne audiamꝰ ſanguinem, &
ſapĩam quã reuelat caro & ſanguis: ꝑuulos quoqꝫ baby-
lonis, cogitatus ſcilicet mũdanos ab ipſo initio tenentes
& alludẽtes ad petrã: ipſum etiã malignũ cũ tentationibꝰ
ſuis à conſpectu cordis nr̃i abijcientes & deducẽtes ad ni
hilũ. Eas uerò cogitationes quæ iuſtitiæ & ueritatis nos
ammonent tota deuotione ſuſcipiẽtes: diuinæ dignatio
ni gratiã habeamus: nec aliqñ tantæ benignitati inuenia
mur ingrati: ſciẽtes qm̃ ipſe eſt q loqꝛ iuſtitiã: ipe eñ cuiꝰ
ſermo ueritas eſt. Quãtæ eñ temeritatis: imo quantæ inſa
niæ eſt: ſi fortè dũ alloquiꝛ nos dominꝰ maieſtatis: nos in
ſenſati auertamus aurẽ & ad neſcio quas ineptias conuer
tamur? Quãta eſt hæc iniuria quã grauiter uindicãda: cũ
uiliſſimꝰ uermis clamantẽ ad ſe audire dedignaꝛ creatorẽ
uniuerſitatis. Quanta uerò & quàm ineffabilis diuinæ di
gnatio bonitatis quæ quotidie conſpicit nos: infœlices
auertentes aures: obdurãtes corda & nihilominus clamat
ad nos & iugiter clamitat ĩ plateis? Verè in plateis: quia
in latitudine claritatis. Ecce enim bonorũ meorũ nõ eges
dñe, & tñ dicis: conuertimini filij hominum. Et iterum cla
mitas. Reuer-

Cañ. 6. mitas. Reuertere reuertere ſunamitis: reuertere reuertere
ut ĩtueamur te. Propterea obſecro uos dilectiſſimi qui re
miniſcimini dñi ne taceatis & ne detis ſilẽtiũ ei: audiẽtes
iugiter quid loquaꝛ ĩ uobis dñs deꝰ qm̃ loquiꝛ pacẽ. Fœ-
lix & beata anima quæ uenas ſuſurij diuini percipit in ſilẽ
1. Reg. 3. tio: frequenter iterans illud ſamuelis. Loquere dñe quia
audit ſeruus tuus. Hic ergo hodiernus ſermo finem acci-
piat ut etiã tacẽtibꝰ nobis deũ intus audiamus loquentẽ
& ſuadẽtẽ de regno ſuo tanto utilius, quãto ſubtilius per
internam inſpirationẽ. Si qua tamen adhuc de audienda
hac domini uoce ipſe ſuggeſſerit, alio ſermõe tractabimꝰ:
ne præſertim in tam utili ac ſpirituali materia mentes ue-
ſtras longitudine ſermonis oneremus.

De multiplici utilitate uerbi dei. Sermo.

TEnetis credo quemadmodũ heſterno ſermõe,
de ea quæ nobis admodũ neceſſaria eſt, diſcre
tione ſpirituum ammonuerimꝰ ſolicitudinem
ueſtrã: ut cõtra uenenatos ſerpentis antiqui ſi
bilos, cõtra mortiferos ſirenæ cãtus: aures cordis iugiter
obturare ſtudeatis: ut nec ſpm̃ carnis loquẽtẽ mollia: nec
ſpm̃ mũdi uana ſuggerẽtẽ: nec ſpm̃ nequitiæ audiatis im-
mittentem amaritudines & ſcandala ſeminantẽ. D Sed
huius ſpũs aſtutias noſſe neceſſe eſt huius cogitatiões nõ
expedit ignorare. Interdum enim trãſfigurat ſe malignꝰ
ille & nequam ſpiritus in angelũ lucis: ut uirtutis ſimula
tione plus noceat. Sed & tunc quoqꝫ ſi diligenter aduer-
timus: nonnunquam niſi amaritudinis & diſcordiæ ſemi-
naria ſpargit. Suadet enim nonnullis ſingularia ieiunia
quædã: unde cæteri ſcandalizẽtur: non quia ieiuniũ dili-
gat: ſed quia ſcãdalo delectetur. Multa quoqꝫ in hũc mo
dum ſolet afferre, quæ tamẽ à diuina ſapiẽtia facile diſcer
nenꝛ: ſi ap'licã illã beati iacobi diffinitionẽ præ oculis ha
Iaco. 3. beamus: qui diuinã deſcribẽs ſapientiã ait. Sapiẽtia quæ
à deo eſt, primũ quidẽ pudica eſt: deinde pacifica. Omnẽ
ergo cogitationem in qua hæc duo nõ concurrunt: à dei
ſapiẽtia alienã eſſe nõ dubites. Eã ergo quæ pudica uide-
tur: nec ad uitia trahit aperte: ſed uirtutis prætendit ima-
ginem: tũc demũ à deo noueris eſſe ſi pacifica ſit: ſi præla-
ti tui atqꝫ ſpũaliũ fratrũ approbaꝛ iudicio: qm̃ non faciet
dñs deꝰ uerbũ qđ nõ reuelauerit ſeruis ſuis. Quãta uerò
deuotiõe: quãta hũilitate, quãta ſolicitudine cogitatio ſa
lubris, nõ aliter quàm diuinæ dignationis ſermo ſuſcipi
debeat, & heſterno ſermõe partim iam diximus, & hodier
no nihilominus aliquanto latius perſuadere conabimur.
Lucæ. 11. Beati eñ qui audiũt uerbũ dei & cuſtodiũt illud. Vultis
noſſe quàm beati? Primũ quidèm ſonãs in auribꝰ aĩæ uox
diuina cõturbat, terret dijudicatqꝫ: ſed continuo ſi bene
aduerteris uiuificat, liquefacit, calefacit, illuminat, mun-
dat. Deniqꝫ & cibus noſter eſt & gladius & medicina &
cõfirmatio & requies: reſurrectio quoqꝫ & conſummatio
nr̃a. Nec mireris ꝙ uerbũ dei iã nũc inueniaꝛ oĩa in oĩbꝰ
eſſe: quantũ ſpectat ad iuſtificationẽ: ſiquidèm & futurum
eſt oĩa in oĩbus ad glorificationẽ. Audiat & illud pctõr &
cõturbabiꝛ uẽter eiꝰ: à uoce illa carnalis aĩa cõtremiſcet.
Oĩa nãqꝫ cordis ſecreta rimaꝛ atqꝫ dijudicat ſermo uiuus
& efficax: cordiũ atqꝫ cogitationũ ꝑſcrutator. B Vnde
& licet mortuꝰ in pctõ: ſi audieris uocẽ filij dei uiues. Ser
mo eñ quẽ loquitur: ſpũs & uita eſt. Si cor tuũ induratũ
Pſa. 147. eſt: memẽto ſcripturæ dicẽtis. Emittet uerbũ ſuum & liq̃-
faciet ea. Et itẽ. Aĩa mea liq̃facta eſt ut dilectꝰ locutꝰ eſt. Si
Cañ. 5. tepidꝰ es & euomi iam formidas, nõ diſcedas ab eloquio
domini & inflãmabit te, quia eloquiũ eius ignitũ ualde.
Qꝫ ſi tenebras ignorãtiæ plãgis: diligẽter audi qd loqua
tur in te dñs deꝰ, & erit lucerna pedibꝰ tuis uerbũ dñi, &
lumen ſemitis tuis. At fortaſſis tãto amplius doles: quan-
to clarius peccata etiã minima illuminatus agnoſcis: ſed
ſanctificabit te pater in ueritate q̃ eſt utiqꝫ ſermo eius: ut
inter apl'os audire merearis. Iam uos mundi eſtis propter
Ioan. 15. ſermonẽ quẽ loquutꝰ ſum uobis. Iã uerò cũ laueris manꝰ
tuas: ecce parauit in cõſpectu tuo menſam: ut non de ſolo
pane uiuas, ſed ex oĩ uerbo qđ ꝓcedit de ore dei, & in for

titudine cibi illius curras uiã mãdatorũ eius. Vbi ſi cõſi-
ſtunt aduerſum te caſtra, & præliũ tẽtationis inſurgit: ar-
ripe gladiũ ſpũs: qđ eſt uerbũ dei, & in eo facile triũpha-
bis. Qđ ſi fortè ut eſt certaminis cõſuetudo cõtigerit ali-
qñ uulnerari: mittet uerbũ ſuũ & ſanabit te, & eripiet te
de interitiõibꝰ tuis: ut ĩ te quoqꝫ impleaꝛ qđ ait cẽturio:
cuiꝰ fides tã magnifice cõmẽdaꝛ. Dñe, inqt, dic tm̃ uerbo Matt. 8.
& ſanabiꝛ puer meꝰ. Sed & ſi titubas adhuc confitere &
clama: mei aũt penè moti ſunt pedes: penè effuſi ſunt greſ Pſal. 8.
ſus mei, & in uerbis ſuis cõfirmabit te ut expimẽto diſcas:
qm̃ uerbo dñi cæli firmati ſunt & ſpũ oris eiꝰ oĩs uirtꝰ eo-
rũ. In his atqꝫ hmõi pſeuera: ĩ talibꝰ iugiter exercere do-
nec iã dicat ſpũs ut requieſcas à laboribꝰ tuis. In hoc uer
bo quieſces dulciter ac ſuauiꝛ ſoporaberis donec ueniat
hora: cũ omnes qui in monumẽtis ſunt audiẽt uocẽ eiꝰ
& procedent. Sed quò? Alij quidem in iudiciũ, alij uerò
in uitã æternã. Et quis ſcit: ſi eſt dignus amore uel odio?
Tũc maxime memor eſto uerbi tui ſeruo tuo dñe in quo
mihi ſpem dediſti, ut ab auditiõe mala nõ timeã: ſed bea-
ta magis auditio ꝑducat ad uiſionẽ cum dices: Venite be
nedicti patris mei &c. Quicũqꝫ eñ cõfitebitur me coram
hoĩbus ait ipſe: hunc & ego cõfitebor in conſpectu pr̃is
mei & angelorum ſanctorũ: qđ nobis cõferre digneꝛ ipſe
qui cõſtitutus eſt iudex uiuorũ & mortuorum. Amen.

De quatuor modis orãdi, de obſecratione, ora-
tione, poſtulatione, & gratiarũ actione. Sermo. A

QVatuor mihi uidẽtur orandi modos exprime-
re apl'i uerba, dicẽtis: Volo primũ fieri obſecra
tiones, deinde oõnes, poſtulationes, gratiarũ 1. Thſ. 4.
actiones. Sunt eñ quos adhuc pcti cõſcientia
terret & cruciat: nõdũ accepta reſiſtẽdi uirtute: tunc ſcili
cet cum primũ ipſos in pctõrũ cœno iacẽtes: ſpũs uerita-
tis irradiat & excitans erubeſcere facit & timere deũ: dũ
uidẽt immanitatẽ criminũ: meritorũ exiguitatẽ: & uelut
ardentẽ corã ſe gehẽnã expaueſcẽtes: qm̃ in ſeipſis boni
nil inueniũt: aliũde apprehẽdũt unde tegantur. Sciũt eñ
ꝙ nõ ſit tutũ in cõſpectu dñi dei ſui uacuos apparere: cõ-
tra legis præceptũ, & multominus id ꝑſumere pleni ſter-
core manibus audet. Quia ergo timent & merito timent
per ſeipſos accedere: ſtudent quaſi per alios ſupplicare.
Tale eſt illud oõnis genus: quo ſoiemꝰ uti dicẽtes. San-
cte petre ora ꝓ nobis, & Similia. Maxime uerò illud (ob-
ſecratio eſt manifeſta) per paſſionẽ tuã libera nos dñe, &
cætera in hũc modũ. Tale eñ uideꝛ ac ſi latro deprehẽſus
& iam uicinꝰ ſuſpẽdio, qñ penitus deſperat: nec inuenit
in ſe unde ueniã deprecetur: extẽdẽs brachia dicat: qa ſic
paſſus eſt xp̃s: ut eorum à qbus teneꝛ aĩos moueat ad pie-
tatẽ. Credo ego de talibꝰ dici poſſe: qa regnũ cælorũ uim Matt. 11.
patiꝛ, & uiolẽti rapiũt illud. Vim faciebat regno cælorũ Luc. 18.
publicanus ille: qñ dũ nõ auderet ocl'os ad cælos leuare:
ipſum cælum ad ſe potuit inclinare. Simile aliqd mulier Matt. 9.
illa egiſſe uideꝛ, quæ profluuium ſanguinis habẽs: dum
timeret ad xp̃m accedere: fecit ab eo ꝟtutẽ exire. Furtim
eñ tetigit fimbriam, & curata eſt ab infirmitate: unde &
indignãtis quodãmodo uerbũ uideꝛ quod de ea dñs ait.
Quis me tetigit? Et addidit. Senſi à me exire uirtutẽ. Nõ
credo ꝙ ſit inter nos quiſpiã: ſed fortè nõnulli in ſeculari
habitu uel cõuerſatione potuerũt aliqñ experiri quid lo-
quor ut inuiti fluxũ ſanguinis paterẽtur: eius inquã ſan-
guinis q regnũ dei nõ poſſidebit. Eteñ q facit pctm̃ ſer- Ioan. 8.
uus eſt pcti: nec ſua ſe poterit cõtinere uirtute etiã cũ uo-
let. Huic ergo minime expedit ꝑ ſeipm̃ ad xp̃m accedere,
ſed tãgere ſi quã inuenerit eius fimbriã: hoc eſt eũ cõſide
rare hoĩem quẽ humiliorẽ uiderit & extremũ in eccleſia
quæ eſt ueſtis xp̃i: eũ inquã q elegit abiectus eſſe in domo
dei oportet cõſiderare: qm̃ is uerè eſt fimbria poſita in
ora ueſtimẽti: ad quã utiqꝫ ſpũalis unguenti deſcẽdens à
capite copia tota decurrit. Hunc ſi beneficijs aliqbus ſeu
ꝑce humili aut cõfeſſione pura tetigerit: ut affectum eius
erga ſe moueat ad cõpatiendum ſibi: habeat fidem & ſine
dubitatione ſanabitur. Illud tñ nouerit fimbria non à ſe: